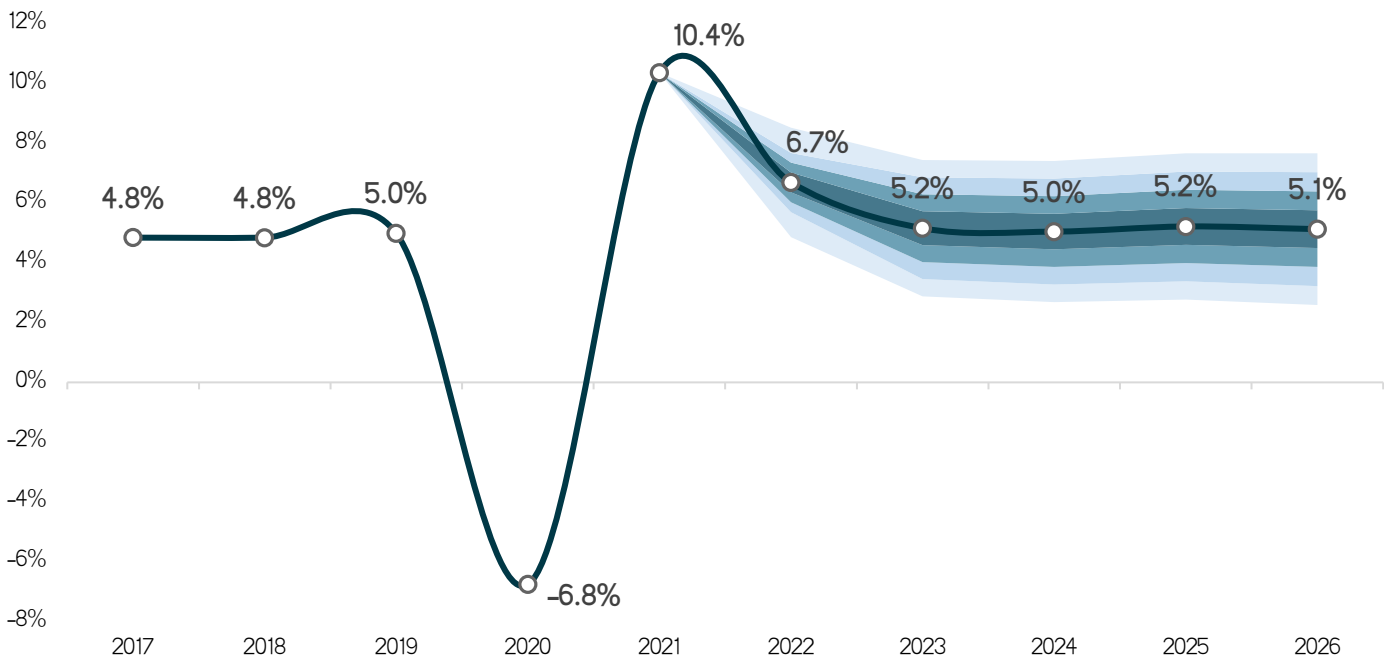

მაკროეკონომიკური პროგნოზები

ეკონომიკური ზრდის ტემპი 2022 – 2026 წწ

წვლილი 2022 წლის ეკონომიკურ ზრდაში:

- რეალური მოხმარება (↑) : +4.1%
- წმინდა ექსპორტი (↑) : +0.4%
- რეალური ინვესტიციები (↑) : +2.2%

საქართველოს პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისი

მაკროეკონომიკური ანალიზისა და საგადასახადო პოლიტიკის განყოფილება

საქართველოს პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისი
მაკროეკონომიკური ანალიზისა და საგადასახადო პოლიტიკის განყოფილება

მაკროეკონომიკური პროგნოზები

ივნისი, 2022 წელი

ანგარიშის შესახებ: პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის მანდატის შესაბამისად, დამოუკიდებელი მაკროეკონომიკური პროგნოზები მიზნად ისახავს წარმოადგინოს ძირითადი მაკროეკონომიკური ინდიკატორების მთავრობის მიერ წარმოდგენილი პროგნოზების ალტერნატიული საპროგნოზო მაჩვენებლები.

შენიშვნა: პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის მიერ წარმოდგენილი მაკროეკონომიკური პროგნოზები განახლდება საბიუჯეტო პროცესის და საბიუჯეტო ოფისის ანგარიშგების კალენდრის შესაბამისად.

ელ-ფოსტა:

pbo@parliament.ge; nsuarishvili@parliament.ge;
kvashakmadze@parliament.ge.

შინაარსი

1. პროგნოზირების მოდელის შესახებ	4
საბაზისო სცენარი	5
2. რეალური სექტორი	5
3. ფისკალური სექტორი	10
4. საგარეო სექტორი	16
5. მონეტარული სექტორი	18
6. მაკროეკონომიკური სცენარები	20
6.1 ძირითადი დაშვებები	21
6.2 ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები	23
დანართი 1: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2022-2026 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი)	28
დანართი 2: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2022-2026 წლებისთვის (ოპტიმისტური სცენარი)	30
დანართი 3: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2022-2026 წლებისთვის (პესიმისტური სცენარი)	32
დანართი 4: ძირითადი მაკროეკონომიკური პარამეტრების პროგნოზების ცვლილება, 2022-2023 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი)	35
დანართი 5: ძირითადი მაკროეკონომიკური პარამეტრების პროგნოზების ცვლილება, 2024-2025 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი)	36
დანართი 6: ოპტიმისტური პროგნოზების შედარება, 2022-2026 წლებისთვის	37
დანართი 7: პესიმისტური პროგნოზების შედარება, 2022-2026 წლებისთვის	38

1. პროგნოზირების მოდელის შესახებ

პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის მიერ შემუშავებული მაკროეკონომიკური პროგნოზირების მოდელი (PBOMFM) არის თავსებადი საერთაშორისო სავალუტო ფონდის (IMF) ფინანსური პროგრამირებისა და პოლიტიკის მოდელის სტრუქტურასთან, რომელიც ეკონომიკური თეორიებიდან გამომდინარე ერთმანეთთან აკავშირებს ოთხ ძირითად სექტორს:

- რეალური სექტორი
- ფისკალური სექტორი¹
- საგარეო სექტორი
- მონეტარული სექტორი

საბიუჯეტო ოფისის მაკროეკონომიკურ მოდელში აღნიშნულ სექტორებს შორის კავშირები წარმოდგენილია განტოლებების სახით, რომელიც იყოფა სამ ძირითად ჯგუფად:

1. **სააღრიცხვო იგივეობა:** მოიცავს ისეთ განტოლებებს, რომლებიც ასახავს სახელმწიფო ანგარიშსწორების იგივეობებს. მაგალითად, მთლიანი შიდა პროდუქტი უტოლდება მოხმარების, ინვესტიციების, სახელმწიფო დანახარჯებისა და წმინდა ექსპორტის ჯამს.

2. **ეკონომეტრიკული განტოლებები:** ასახავს კავშირებს ცვლადებს შორის, რომელიც ეყრდნობა ეკონომიკურ მოდელებს. მაგალითად, სამომხმარებლო ხარჯების განტოლება ეყრდნობა დაშვებას, რომ რეალურ მშპ-სა და სესხების რეალურ საბაზრო საპროცენტო განაკვეთს გავლენა აქვს სამომხმარებლო ხარჯების მოცულობაზე. ამასთან აღსანიშნავია, რომ ეკონომიკური განტოლებების შესადგენად გამოყენებულია ისეთი ეკონომიკური მოდელები, როგორებიცაა: ავტორეგრესიული მცოცავი საშუალოს მოდელი, ვექტორული ავტორეგრესია, შეზღუდული ვექტორული შეცდომის შესწორების მოდელი, უმცირეს კვადრატთა მეთოდის შეცდომის შესწორების მოდელი, ბაიესიანური ვექტორული ავტორეგრესიის მოდელი. ამასთანავე, მაკროეკონომიკური პროგნოზირების მოდელში დაშვებები გაკეთებულია 51 მაკრო-ფისკალურ ცვლადზე, საიდანაც 16 ეგზოგენური დაშვებაა, 31 წარმოადგენს მაკრო-ეკონომეტრიკული მოდელებიდან მიღებულ შეფასებებს (25 - მოდელიდან მიღებული შედეგებია, ხოლო 6 - მათზე დაფუძნებული გაანგარიშებები) და 4 ცვლადის დაშვება გაკეთებულია ექსპერტული შეფასების საშუალებით.

3. **ტექნიკური განტოლებები:** მოიცავს კავშირებს ცვლადებს შორის, რომელიც ეყრდნობა ისტორიული მონაცემებიდან და სტილიზირებული ფაქტებიდან გაკეთებულ დაშვებებს. მაგალითად, მომსახურების ექსპორტის პროგნოზული მონაცემი ეყრდნობა დაშვებას, რომ მომსახურების ექსპორტის წილი მთლიანი ექსპორტის მოცულობაში უტოლდება ბოლო სამი წლის წილის საშუალოს.

მაკროეკონომიკური პროგნოზირების მოდელი ეყრდნობა 1996Q1-2022Q1 წლების კვარტალურ მონაცემებს. მონაცემთა ბაზა შედგენილია შემდეგი ორგანიზაციების მიერ წარმოდგენილი მონაცემებით:

საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური - რეალური სექტორის ცვლადები;

საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო - ფისკალური სექტორის ცვლადები;

საქართველოს ეროვნული ბანკი - საგარეო სექტორისა და მონეტარული სექტორის ცვლადები.

¹ მოდელში ნაერთი ბიუჯეტის ხარჯვითი ნაწილი აღებულია მთავრობის საშუალოვადიანი პროგნოზებიდან, როგორც ეგზოგენური ცვლადი.

2.რეალური სექტორი

პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2022 წელს საქართველოს ეკონომიკა 6.7%-ით გაიზრდება. მშპ-ის რეალური ზრდის პროგნოზი 2022 წლისთვის (6.7%) 0.7 პროცენტული პუნქტით (პპ) აღემატება ეკონომიკური ზრდის მთავრობის პროგნოზს² (6.0%) და განსხვავდება (1.1 პპ-ით აღემატება) საბიუჯეტო ოფისის მიერ 2021 წლის დეკემბერში გამოქვეყნებული საპროგნოზო მაჩვენებლისაგან³. 2020 წელს კორონა ვირუსით (Covid-19) გამოწვეული უარყოფითი ეკონომიკური ზრდის (-6.8%) შემდეგ ეკონომიკის მნიშვნელოვანი ზრდა დაფიქსირდა 2021 წელს (10.4%), რაც ძირითადად განპირობებული იყო 2020 წლის COVID 19-ის პანდემიით გამოწვეული მაღალი ეკონომიკური კლების გამო არსებული ე.წ. საბაზისო ეფექტით და მოსალოდნელზე მნიშვნელოვნად უკეთესი განვითარების ტენდენციის არსებობით. აღსანიშნავია ისიც, რომ მიუხედავად მიმდინარე რუსეთ-უკრაინის ომისა, 2021 წელს დაწყებული ეკონომიკური ზრდის ტემპი 2022 წლის I კვარტალშიც შენარჩუნდა როგორც საგარეო ვაჭრობის მაჩვენებლებში, აგრეთვე გზავნილების, პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების, საფინანსო სექტორის, ტურიზმის სექტორის და სხვა ეკონომიკური მაჩვენებლების მიმართულებით. საბიუჯეტო ოფისის აღნიშნული პროგნოზი ემყარება დაშვებას, რომ მიმდინარე წელს და საშუალოვადიან პერიოდში შენარჩუნდება კორონა ვირუსის პანდემიის შემდეგ დაფიქსირებული მაღალი ეკონომიკური ზრდის ტენდენციები, უფრო მეტად გაიზრდება ტურიზმის მაჩვენებლები, მნიშვნელოვან დონეზე შენარჩუნდება საგარეო ვაჭრობის და სხვა ეკონომიკური მაჩვენებლები. დაშვებისას ასევე მხედველობაშია მიღებული როგორც ქვეყნის შიდა ეკონომიკური აქტივობა, ასევე - საქართველოს მთავარი სავაჭრო პარტნიორი ქვეყნების⁴ ეკონომიკური ზრდის წინასწარი შეფასებები და პროგნოზი⁵. კერძოდ:

- მოსალოდნელია, რომ 2022 წლისათვის მნიშვნელოვნად გამოცოცხლდება ტურისტული სექტორიც 2021 წელთან შედარებით, გაიზრდება როგორც მომსახურების ექსპორტი, ისე იმპორტი.
- ინფლაციის ტემპის ზრდის საპასუხოდ ეროვნულმა ბანკმა 2022 წლის თებერვლიდან გაზარდა მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი, რომელმაც თებერვლის დასაწყისიდან 10.5%, ხოლო მარტის ბოლოდან 11.0% შეადგინა. აღნიშნული განაკვეთი საქართველოს ეროვნული ბანკის მონეტარული პოლიტიკის კომიტეტის 2022 წლის 11 მაისის გადაწყვეტილებით⁶ უცვლელი დარჩა. საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2022 წლის მეორე ნახევრიდან ინფლაციას კლების ტემპი ექნება, თუმცა მიზნობრივ მაჩვენებელს (3.0%) 2023 წლის ბოლოს მიუახლოვდება, რასაც ამავე პერიოდიდან პოლიტიკის განაკვეთის შემცირება შეიძლება მოჰყვეს.

საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, საშუალოვადიან პერიოდში (2022-2026 წლებისთვის) ეკონომიკური ზრდის საშუალო წლიური ტემპი 5.4%-ს შეადგენს, რაც საბიუჯეტო ოფისის მიერ 2021 წლის დეკემბრის თვეში გაკეთებული საპროგნოზო მაჩვენებელს 0.1 პროცენტული პუნქტით აღემატება (საშუალოდ 5.3%-იანი ზრდა 2022-2025 წლებში). აღნიშნული ძირითადად

² მთავრობის პროგნოზი გულისხმობს 2023-2026წწ. ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით წარმოდგენილ საპროგნოზო მაჩვენებლებს, რომელიც საბიუჯეტო კოდექსის შესაბამისად 2022 წლის 31 მაისს წარედგინა საქართველოს პარლამენტს.

³ www.pbo.parliament.ge

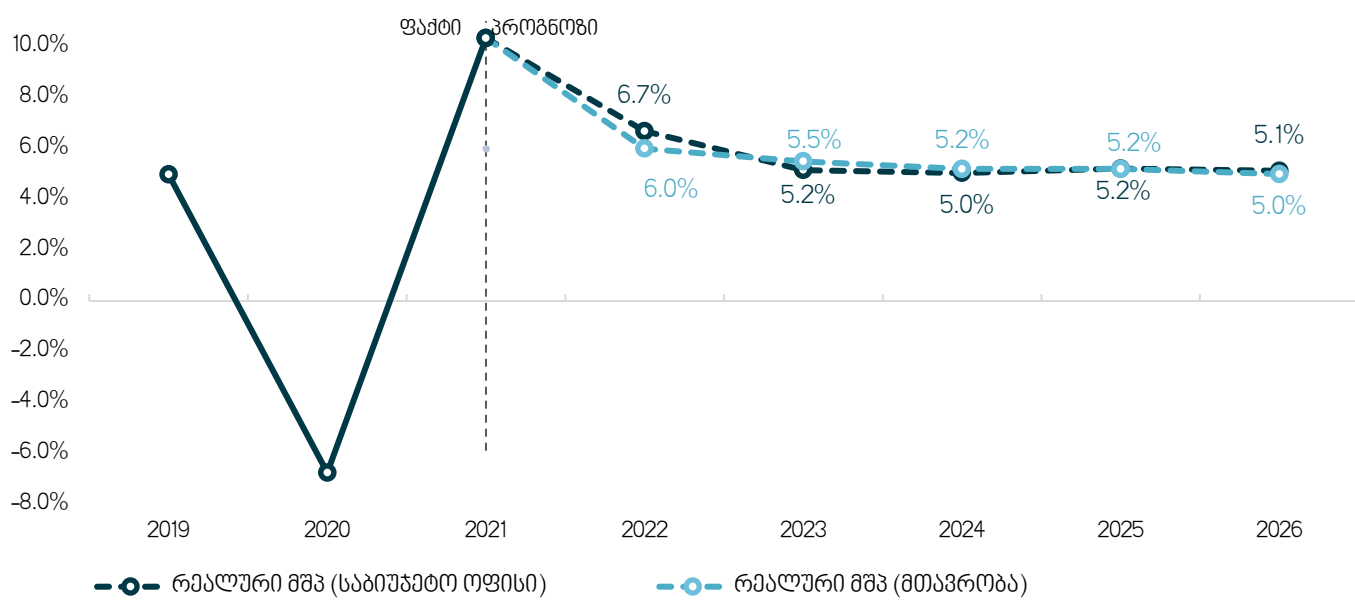
⁴ ევროკავშირი, რუსეთი, თურქეთი, აზერბაიჯანი, სომხეთი, ჩინეთი, უკრაინა და აშშ.

⁵ წყარო: საერთაშორისო სავალუტო ფონდის „მსოფლიო ეკონომიკური მიმოხილვა“ აპრილი, 2022“ (WEO April 2022) <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2022/04/19/world-economic-outlook-april-2022>

⁶ <https://nbg.gov.ge/monetary-policy/committee-decisions>

განპირობებულია იმით, რომ მიმდინარე წელს დაფიქსირებული მაღალი ეკონომიკური მაჩვენებლების ფონზე საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზი 2022 წლის ეკონომიკურ ზრდასთან მიმართებით გაიზარდა, ასევე უმნიშვნელოდ შეიცვალა 2023–2025 წლების ეკონომიკური ზრდის პროგნოზები სხვადასხვა მიმართულებით. ოფისის მიერ 2021 წლის დეკემბრის თვეში გამოქვეყნებული პროგნოზი 2022 წლის ეკონომიკური ზრდის ტემპებთან დაკავშირებით (5.4%) ითვალისწინებდა იმ პერიოდისათვის ეკონომიკურ მაჩვენებლებზე არსებულ ინფორმაციას და ეკონომიკურ ტენდენციებს, ხოლო მომდევნო პერიოდში დაფიქსირებულმა მოსალოდნელებმა მაღალმა ეკონომიკურმა ზრდამ შეცვალა საბიუჯეტო ოფისის მოლოდინები მიმდინარე წლის საპროგნოზო მაჩვენებლებზე. 2022 წელს ეკონომიკური აქტივობის ზრდაში ყველაზე დიდ წვლილს რეალური მოხმარება შეიტანს, ხოლო გაზრდილი საგარეო სავაჭრო აქტივობის პარალელურად, სავაჭრო ბალანსის წვლილი მშპ-ის ზრდაში +0.4 პპ იქნება. აღსანიშნავია, რომ საშუალოვადიან პერიოდში ეკონომიკურ ზრდაში წარმმართველ როლს შიდა მოხმარება და საგარეო ვაჭრობა ითამაშებს.

რაც შეეხება მთავრობის საპროგნოზო მაჩვენებელს ანალოგიური პერიოდისათვის, მიუხედავად განსხვავებული ყოველწლიური ეკონომიკური ზრდის მაჩვენებლებისა, 2022-2026 წლებში საშუალო ეკონომიკური ზრდის სამთავრობო პროგნოზიც 5.4%-ს უტოლდება, რაც 0.1 პროცენტული პუნქტით ჩამორჩება მათი 2021 წლის დეკემბრის ანალოგიური მაჩვენებლის პროგნოზისგან (5.5%-იანი ზრდა 2022-2025 წლებში). აღსანიშნავია, რომ საბიუჯეტო ოფისის ეკონომიკური ზრდის პროგნოზი საშუალოვადიანი პერიოდისათვის ითვალისწინებს მთავრობის საშუალოვადიან პერიოდში არაფინანსური აქტივების (ე.წ. კაპიტალური ხარჯები) საპროგნოზო/დაგეგმილ ზრდას, რომლის ფაქტობრივმა დინამიკამ, შესაძლოა, შესაბამისი გავლენა მოახდინოს ოფისის საპროგნოზო მაჩვენებლების ფაქტობრივ რეალიზებაზე.

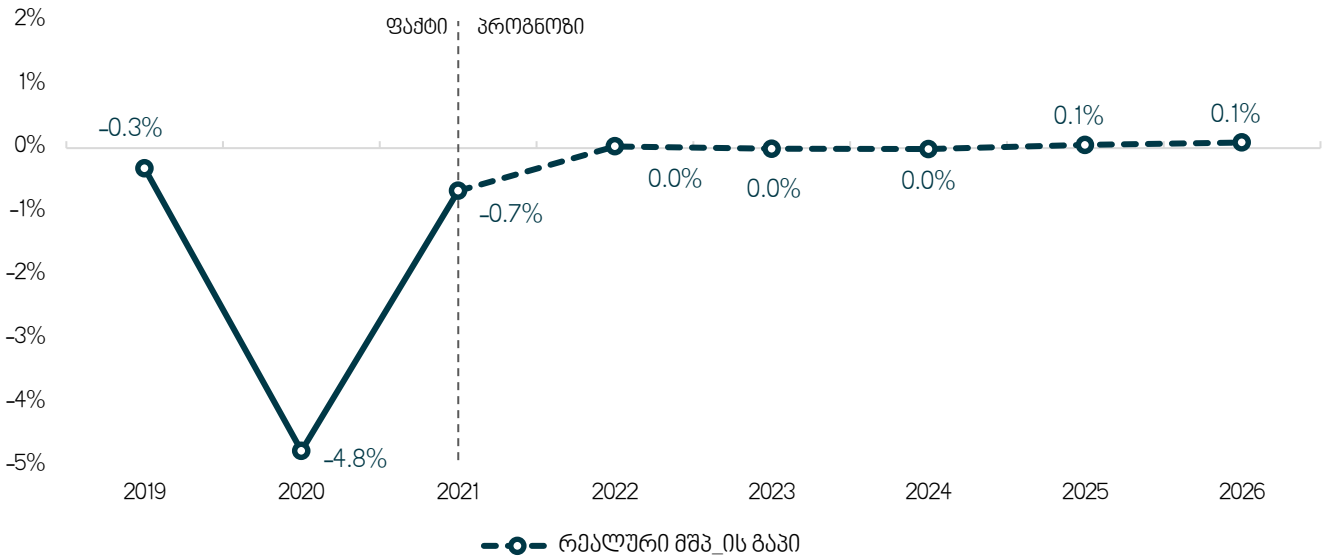

დიაგრამა 1: რეალური მშპ-ის ზრდის ტემპი.

საინტერესოა მთლიანი ფაქტორული პროდუქტიულობის დინამიკის კავშირი ეკონომიკურ აქტივობასთან, რომლის შესაფასებლადაც მნიშვნელოვანია გავაანალიზოთ, რამდენად შეესაბამება მიმდინარე ეკონომიკური ზრდა იმ პოტენციალს, რომელიც ქვეყანას თავისი რესურსების ოპტიმალური ათვისებისა და გამოყენების პირობებში ექნებოდა. ყველაზე

მართებულია, გაანგარიშდეს ე.წ. პოტენციური მშპ და შედარდეს ფაქტობრივ მდგომარეობას. აღნიშნული სხვაობა რეალურ და პოტენციურ მშპ-ის შორის იქნება ე.წ. მშპ-ის გაპი⁷.

საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, 2022-2024 წლებში მშპ-ის მაკროეკონომიკური მდგომარეობის ზრდის გავლენით გაპი თითქმის დაიხურება და 2025-2026 წლებისთვის რეალური მშპ პოტენციურს უმნიშვნელოდ გადააჭარბებს⁸.

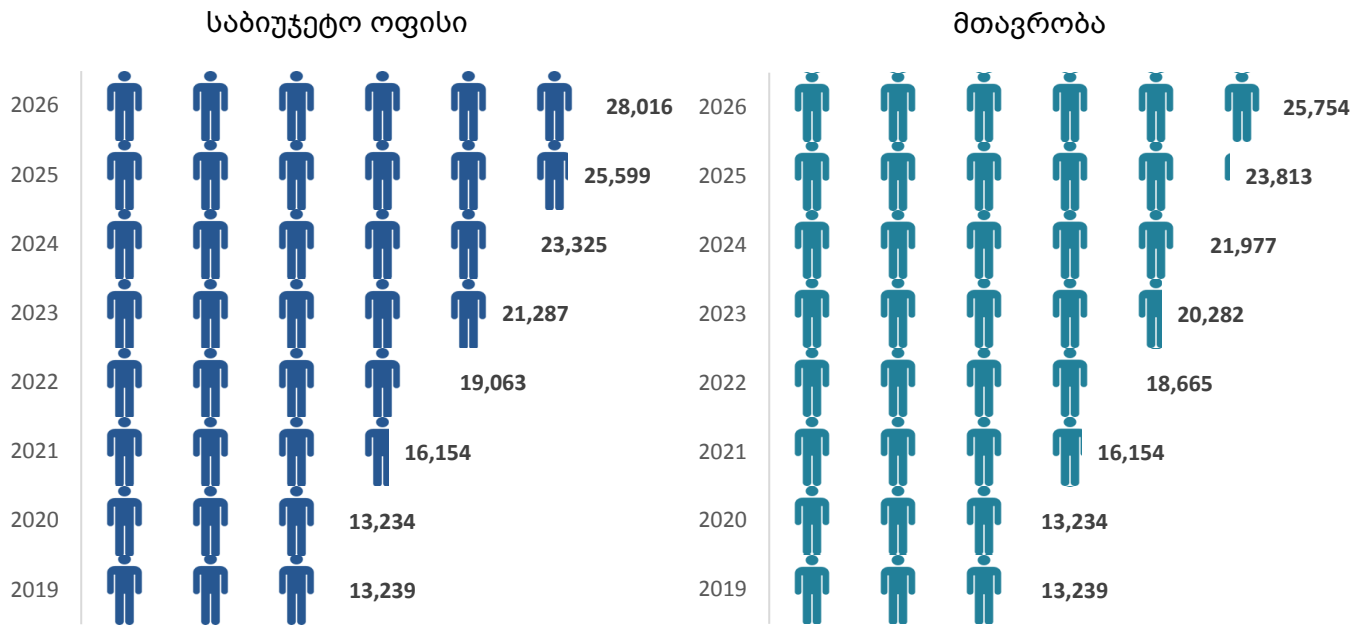

დიაგრამა 2: რეალური მშპ-ის გაპი.

რაც შეეხება ნომინალურ მშპ-ს ერთ სულზე, მისი მოცულობა საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით 2022 წლისთვის 19,063 ლარს, ხოლო 2026 წლისათვის - 28,016 ლარს შეადგენს. აღნიშნული მარგენებელი განსხვავდება მთავრობის პროგნოზისგან, რომელიც 2022 წელს 18,665 ლარს, ხოლო 2026 წლისთვის კი 25,754 ლარს შეადგენს. ერთ სულზე მშპ-ის ინდიკატორის განსხვავებული მარგენებლების ძირითადი გამომწვევი მშპ-ის და დეფლატორის განსხვავებული პროგნოზებია. კერძოდ, ოფისის პროგნოზით მშპ-ის დეფლატორის მარგენებელი 2022 წელს შეადგენს 10.9%-ს, ხოლო მთავრობის პროგნოზით აღნიშნული მარგენებელი 9.0%-ს გაუტოლდება.

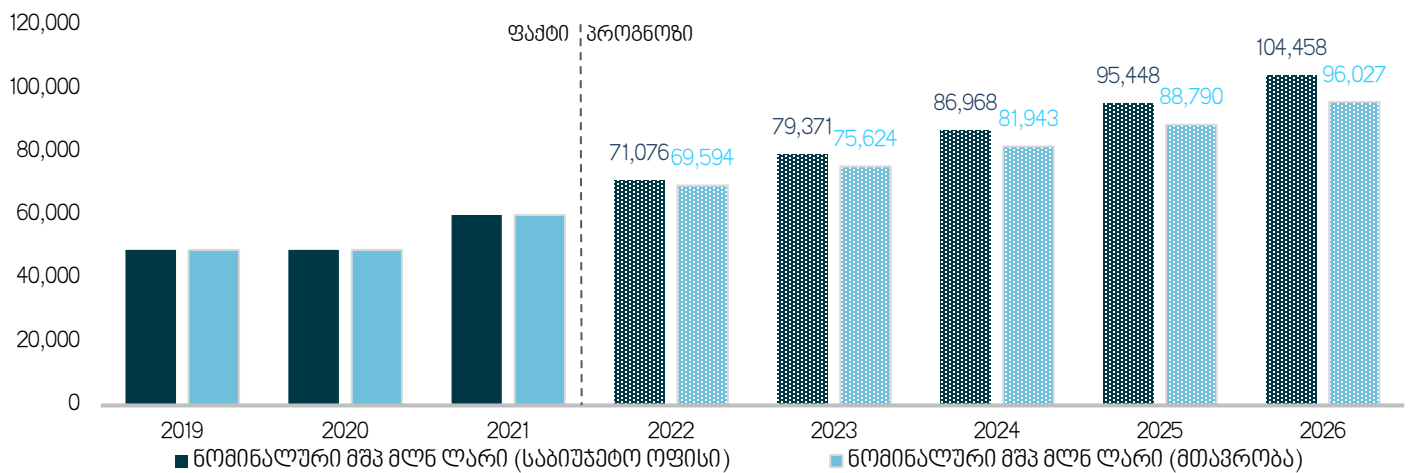
⁷ დამატებით, მშპ-ს გაპის შესახებ იხ. <http://pbo.parliament.ge/media/k2/attachments/KP0215.pdf>

⁸ მშპ-ის პოტენციური დონე შეფასებულია „კალმანის ფილტრის“ გამოყენებით. პოტენციური დონის შეფასების მეთოდოლოგიისათვის იხილეთ საბიუჯეტო ოფისის კვლევითი პუბლიკაცია: ["ფისკალური პოლიტიკის შეფასება საქართველოსათვის: მიმართულება, ციკლურობა, მანევრირების რესურსი"](#).

დიაგრამა 3: მშპ ერთ სულ მოსახლეზე, ნომინალური ლარი.

საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, 2022 წლისათვის ნომინალური მშპ 18.0%-ით გაიზრდება და 71,076 მლნ ლარს მიაღწევს. აღსანიშნავია, რომ მთავრობის რეალური ეკონომიკური ზრდის ტემპის და ინფლაციის განსხვავებული პროგნოზების გათვალისწინებით, ნომინალური მშპ-ის მარჯვენებელი ჩამორჩება საბიუჯეტო ოფისის მარჯვენებელს როგორც მიმდინარე წელს, ასევე საშუალოვადიან პერიოდში.

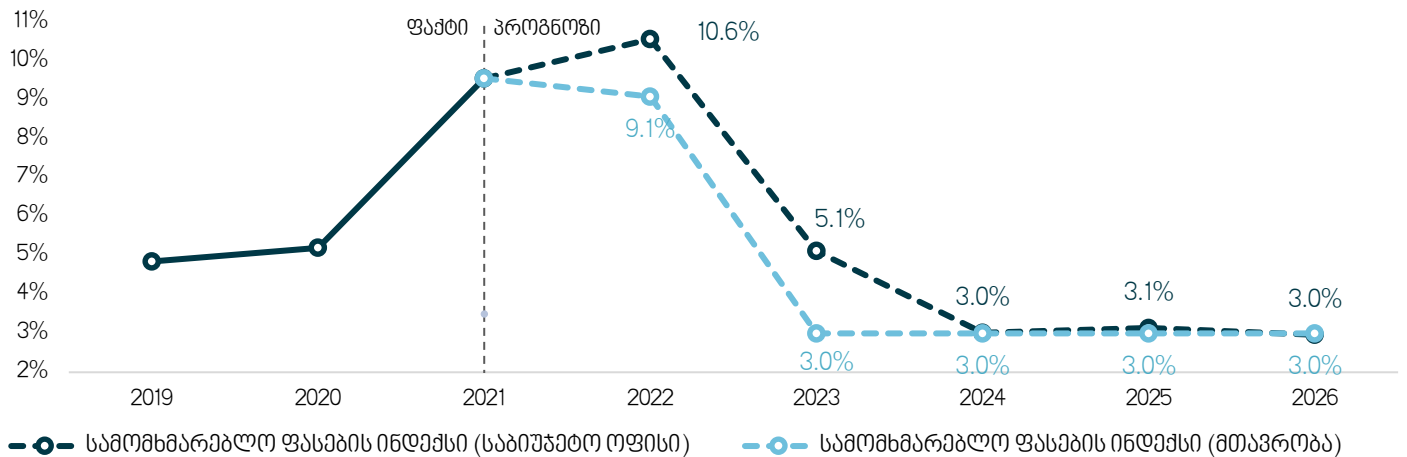
დიაგრამა 4: ნომინალური მშპ მლნ ლარი.

საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, ეროვნული ბანკის მონეტარული პოლიტიკის ე.წ. „საორიენტაციო ტრაექტორიის“ გათვალისწინებით, 2022 წლისთვის ინფლაცია მიზნობრივ მარჯვენებელზე მეტი იქნება და 10.6%-ს მიაღწევს. აღნიშნული მარჯვენებელი ოფისის 2021 წლის დეკემბრის თვეში გაკეთებული საპროგნოზო მარჯვენებელს 5.2 პპ-ით აღემატება. ინფლაციის მაღალი მარჯვენებელია, ასევე, მოსალოდნელი 2023 წელსაც, რაც საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით 5.1%-ს შეადგენს. აქვე

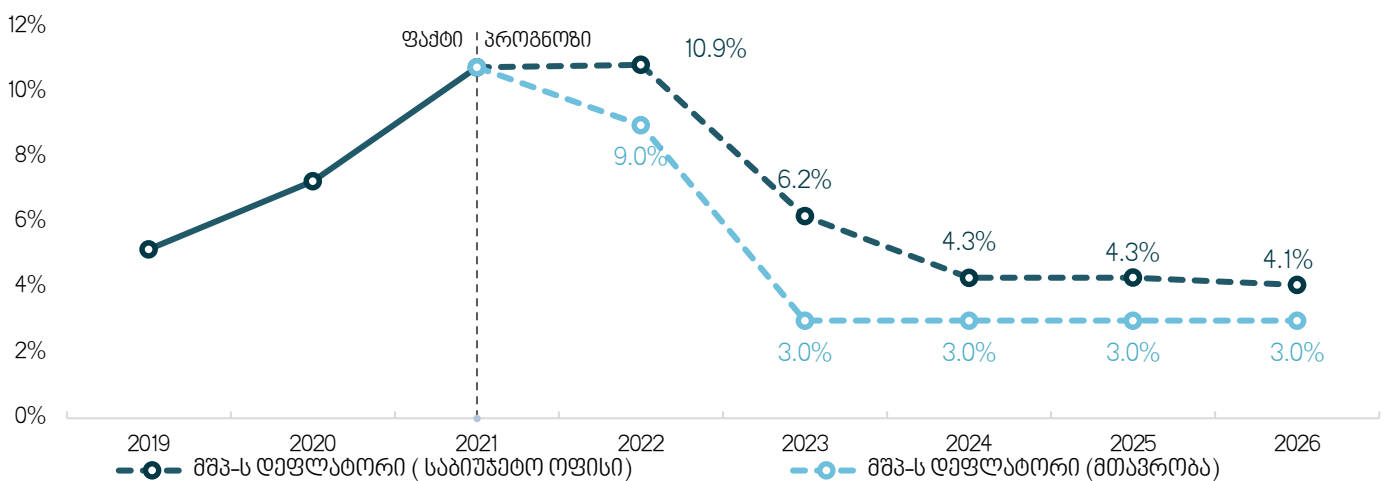
აღსანიშნავია, რომ ინფლაციის ზრდაზე მნიშვნელოვანი გავლენა იქონია 2022 წელს დაფიქსირებულმა შემდეგმა ფაქტორებმა:

- 2022 წლის პირველ კვარტალში რუსეთ-უკრაინის ომის შედეგად წარმოქმნილმა მიწოდების შოკმა;
- 2022 წლის პირველ კვარტალში მსოფლიო ბაზარზე ენერგომატარებლებსა და სასურსათო პროდუქციაზე ფასების მნიშვნელოვანმა ზრდამ, აგრეთვე სატვირთო ტრანსპორტირების ხარჯების გაძვირებამ;
- 2022 წლის პირველ კვარტალში მნიშვნელოვნად გამოცოცხლებულმა ერთობლივმა მოთხოვნამ და მაღალმა ეკონომიკურმა ზრდამ;

აღნიშნული ტენდენციების გათვალისწინებით მოსალოდნელია, რომ ინფლაცია წლის განმავლობაში მაღალ დონეზე შენარჩუნდება. მთავრობის პროგნოზით 2022 წელს ინფლაცია 9.1%-ს შეადგენს, მიზნობრივ მაჩვენებელს 2023 წელს დაუბრუნდება და 3.0% დაფიქსირდება, ხოლო საშუალოვადიან პერიოდში ეროვნული ბანკის მიზნობრივ 3.0%-იან მაჩვენებელზე შენარჩუნდება. გასათვალისწინებელია, რომ როგორც მონეტარული პოლიტიკის, ასევე - საგარეო ფაქტორების განსხვავებულმა ცვლილებამ, შესაძლებელია, განაპირობოს განსხვავებები საპროგნოზო მაჩვენებლებისაგან.

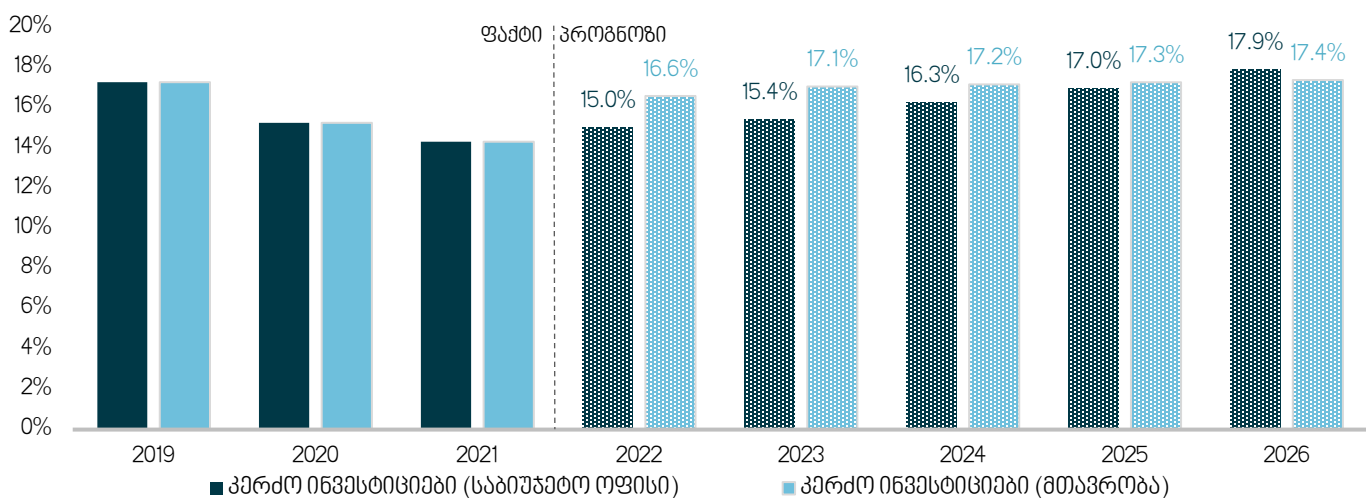

დიაგრამა 5: სამომხმარებლო ფასების ინდექსები, პერიოდის საშუალო.

დიაგრამა 6: მშპ-ის დეფლატორი.

საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, გამოცოცხლებული ეკონომიკური აქტივობის პარალელურად კერძო ინვესტიციების მშპ-თან ფარდობა 2022 წლისათვის 2021 წელთან შედარებით 0.7%-ული პუნქტით გაიზრდება და მშპ-ის 15.0%-ს მიაღწევს, საშუალოვადიან პერიოდში მუდმივად ზრდის ტენდენცია ექნება და 2026 წელს 17.9%-ს შეადგენს. საშუალოვადიან პერიოდში ზრდის ტრენდი ექნება კერძო დანაზოგების მშპ-თან ფარდობასაც, 2022 წლისთვის იგი მშპ-ის 11.1%-ის, ხოლო 2026 წლისათვის - 15.8%-ის დონეზე დაფიქსირდება. აღსანიშნავია, რომ საშუალოვადიან პერიოდში მთლიანი დანაზოგები კვლავ არ იქნება საკმარისი მთლიანი ინვესტიციების დასაფინანსებლად, ამიტომ ინვესტიციები დანარჩენი მსოფლიოსგან მიღებული სესხებით დაფინანსდება (მიმდინარე ანგარიშის უარყოფითი ბალანსი). მთავრობის პროგნოზის მიხედვით 2022 წლისათვის კერძო ინვესტიციების მშპ-თან ფარდობის ზრდა 16.6%-მდე არის მოსალოდნელი, საშუალოვადიან პერიოდში იგი უმნიშვნელოდ გაიზრდება და 2026 წლისთვის 17.4%-ს გაუტოლდება.

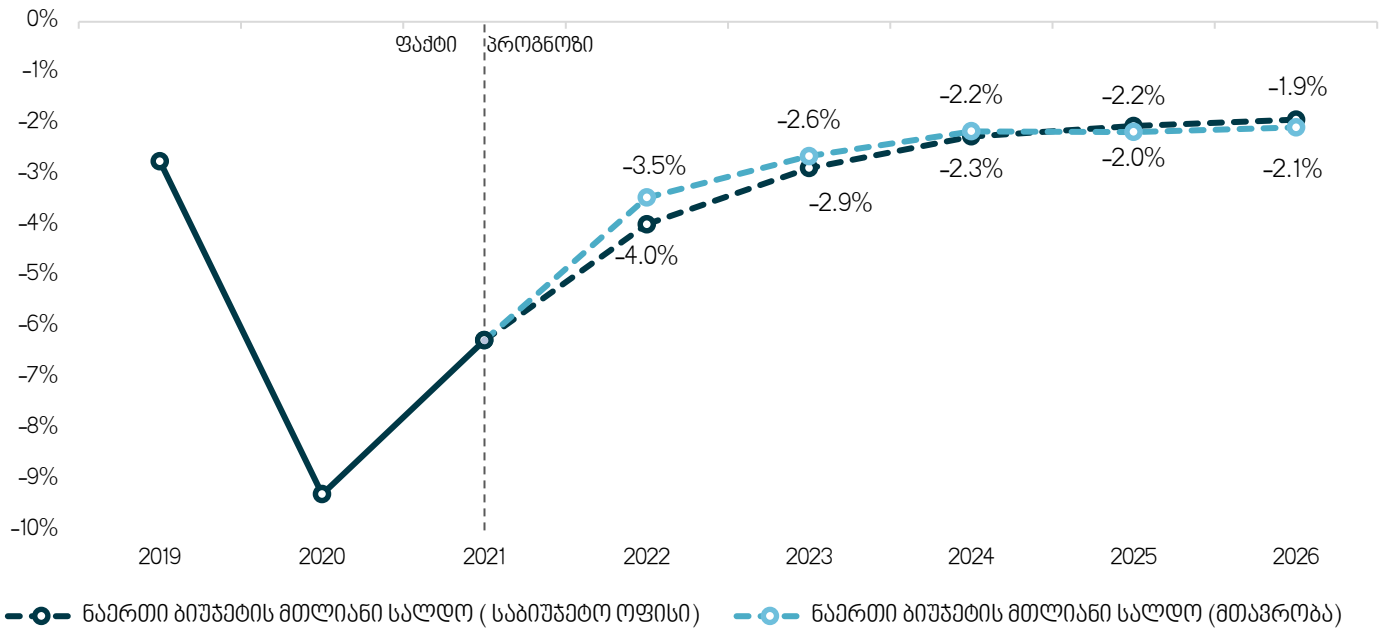
დიაგრამა 7: კერძო ინვესტიციები, მშპ-თან შეფარდება.

3. ფისკალური სექტორი

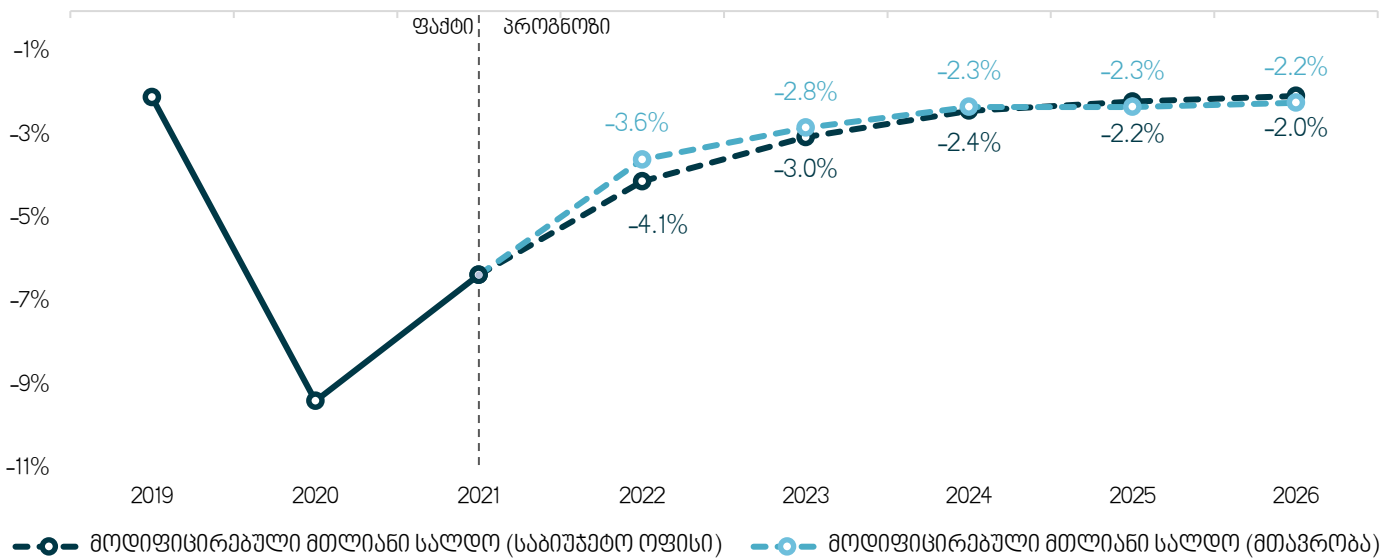
ფისკალური გარემოს ანალიზისათვის მნიშვნელოვანია ბიუჯეტის მთლიანი სალდოს მოცულობა როგორც საშუალოვადიან, ასევე - გრძელვადიან პერიოდში. პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2022 წლისთვის ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდოს⁹ (GFSM 2014) მშპ-თან მოსალოდნელი ფარდობა -4.0%-ს შეადგენს (2021 წლის დეკემბრის პროგნოზით იგი -4.7% იყო). ამასთან, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, ე.წ. მოდიფიცირებული მთლიანი სალდოს¹⁰ მაჩვენებელი (რომელიც ცალკეული მუხლების რეკლასიფიკაციით მიიღება და გამოიყენება IMF-ის პროგრამაში) 2022 წლისთვის -4.1%-ს გაუტოლდება.

⁹ ბიუჯეტის მთლიანი სალდო = ბიუჯეტის შემოსავლებსა და ხარჯებს შორის სხვაობას გამოკლებული არაფინანსური აქტივების ცვლილება.

¹⁰ მოდიფიცირებული მთლიანი სალდო - ბიუჯეტის მთლიან სალდოსა და ფინანსური აქტივების ცვლილებას შორის სხვაობა.

დიაგრამა 8: ბიუჯეტის მთლიანი სალდო, მშპ-თან შეფარდება.

დიაგრამა 9: მოდიფიცირებული მთლიანი სალდო, მშპ-თან შეფარდება.

2022 წელს, საბიუჯეტო ოფისის ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტის¹¹ მარჯვენებელი (-4.0%) 0.5 პპ-ით მეტია მთავრობის ანალოგიურ მარჯვენებელზე (-3.5%), რაც ძირითადად გამოწვეულია იმით, რომ საბიუჯეტო ოფისის ნაერთი ბიუჯეტის საგადასახადო შემოსავლები 417 მლნ ლარით ჩამორჩება მთავრობის მარჯვენებელს. აღნიშნული განპირობებულია როგორც არაპირდაპირი, ისე პირდაპირი გადასახადების განსხვავებული პროგნოზით. აღსანიშნავია, რომ როგორც

¹¹ ბიუჯეტის დეფიციტი = ბიუჯეტის უარყოფითი მთლიანი სალდო.

საბიუჯეტო ოფისის, ისე მთავრობის პროგნოზით 2022 წელს ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტი 3.0%-ზე მეტი იქნება, ხოლო 2023 წელს ჩამოსცდება 3.0%-იან მაჩვენებელს.

რაც შეეხება ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტს, რომელზეც 2019 წლიდან ვრცელდება „ეკონომიკური თავისუფლების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონით ე.წ. ბიუჯეტის ბალანსის/დეფიციტის წესი, იგიც საშუალოვადიან პერიოდში ნაერთი ბიუჯეტის მსგავსად შემცირების ტენდენციას ავლენს. როგორც საბიუჯეტო ოფისის, ისე მთავრობის პროგნოზების მიხედვით 2022 წელს ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტს კლების ტენდენცია ექნება და უკვე 2023 წლიდან ჩამოსცდება ფისკალური წესით განსაზღვრულ 3.0%-იან ლიმიტს. კერძოდ, 2022 წელს საბიუჯეტო ოფისის ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტის მაჩვენებელია -4.0%, რაც 0.6 პროცენტული პუნქტით განსხვავდება მთავრობის ანალოგიური მაჩვენებლისგან (-3.4%) და 0.7 პპ-ით ნაკლებია საბიუჯეტო ოფისის მიერ 2021 წლის დეკემბრის თვეში გამოქვეყნებულ პროგნოზზე (-4.7%).

აქვე ხაზგასასმელია, რომ როგორც უკვე აღინიშნა, ნაერთი ბიუჯეტის ხარჯვით ნაწილთან დაკავშირებით პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზების საბაზისო სცენარი ეყრდნობა მთავრობის მიერ წარმოდგენილ 2023-2026წწ. ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით განსაზღვრულ ფისკალურ გეგმას საშუალოვადიანი პერიოდისათვის.

ფისკალური სექტორის ანალიზის დროს, აგრეთვე მნიშვნელოვანია საშუალოვადიანი პერიოდისათვის შეფასდეს ფისკალური ინდიკატორები ეკონომიკური განვითარების ტენდენციებთან მიმართებით¹², კერძოდ - დისკრეციული ფისკალური პოლიტიკის მიმართულება და კავშირი ეკონომიკურ ციკლთან¹³.

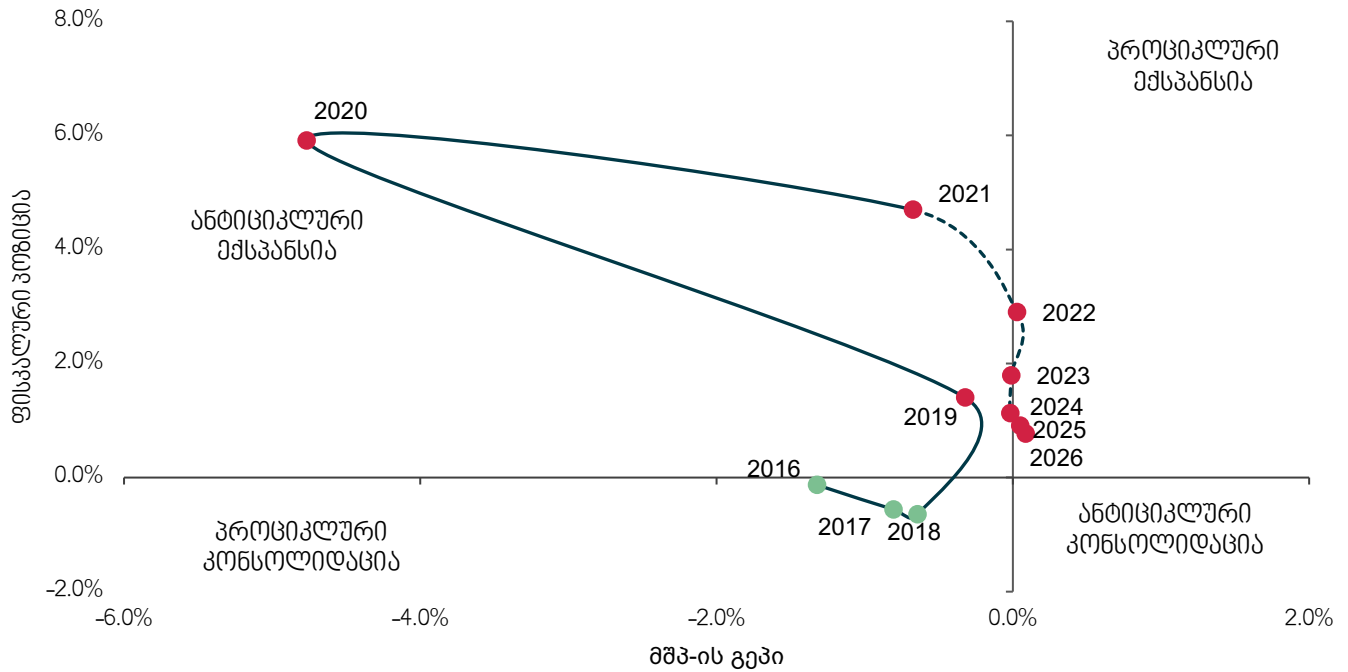
საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, 2023-2024 წლებში ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტს (ციკლურად შესწორებული პირველადი მთლიანი სალდო) და შესაბამისად, დადებით ფისკალურ პოზიციას ემთხვევა მშპ-ის უარყოფითი გაპი, რაც ანტიციკლური ფისკალური ექსპანსია¹⁴ და პასუხობს მდგრადი ეკონომიკური განვითარების კარგ პრაქტიკას (ეკონომიკის სტიმულირება შენელების დროს). რაც შეეხება 2022, 2025-2026 წლებს, პოზიტიური გაპის პარალელურად არსებული კვლავ დადებითი ფისკალური პოზიცია მცირე პროციკლურ ექსპანსიაზე¹⁵ მიუთითებს.

¹² კვლევა ეყრდნობა დაშვებას, რომ ხარჯვითი პოლიტიკა სრულად დისკრეციულია: გადაწყვეტილებები ბიუჯეტის ხარჯვითი ნაწილის შესახებ არ მიიღება ეკონომიკური ციკლების მიხედვით.

¹³ იხილეთ საბიუჯეტო ოფისის კვლევითი პუბლიკაცია: ["ფისკალური პოლიტიკის შეფასება საქართველოსათვის: მიმართულება, ციკლურობა, მანევრირების რესურსი"](#).

¹⁴ ანტიციკლური ფისკალური ექსპანსია - როდესაც ქვეყნის რეალური მშპ ჩამორჩება მის პოტენციურ დონეს, ხოლო ამ დროს სახელმწიფო ეკონომიკაში მეტ რესურსს დებს, ვიდრე იღებს (ფისკალური ექსპანსია), ანუ ეკონომიკის შენელების დროს ხდება მისი სტიმულირება.

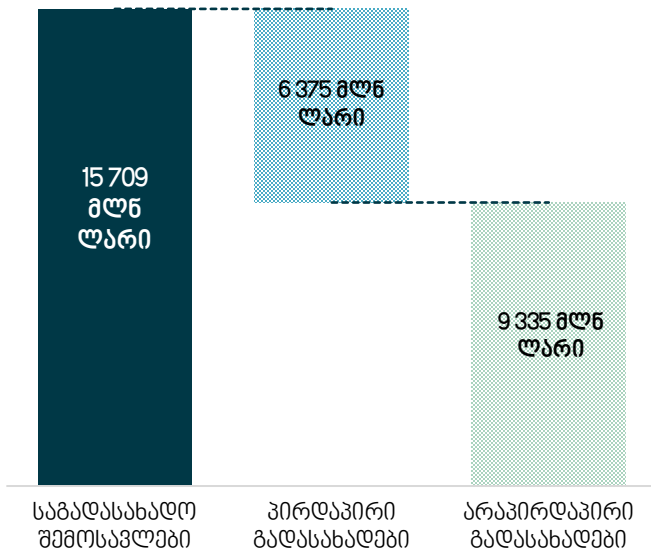
¹⁵ პროციკლური ექსპანსია - როდესაც ქვეყნის რეალური მშპ მეტია მის პოტენციურ დონეზე, მაგრამ ამ დროს სახელმწიფო ეკონომიკაში მეტ რესურსს დებს, ვიდრე იღებს (ფისკალური ექსპანსია), ანუ ეკონომიკური ზრდის დროს ხდება მისი სტიმულირება.

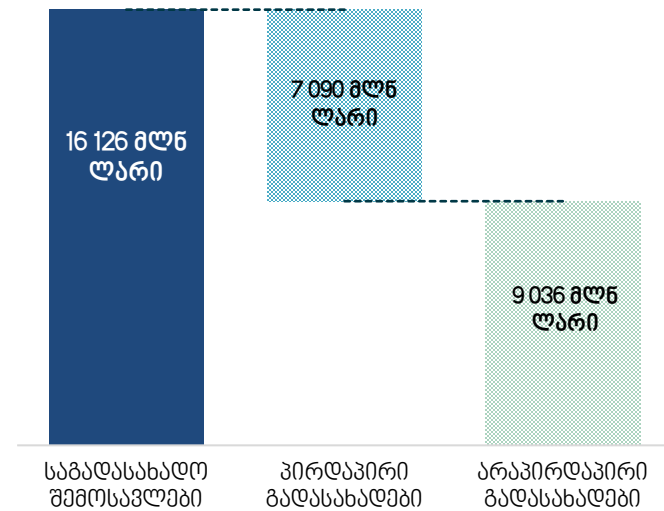
დიაგრამა 10: ფისკალური პოზიცია.

საგადასახადო შემოსავლებთან დაკავშირებით, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2022 წლისათვის ნაერთი ბიუჯეტის საგადასახადო შემოსავლების მოცულობა 15,709 მლნ ლარს შეადგენს, რაც 455 მლნ ლარით აღემატება საბიუჯეტო ოფისის მიერ 2021 წლის დეკემბერში გაკეთებულ 2022 წლის საგადასახადო შემოსავლების საპროგნოზო მაჩვენებელს, ხოლო 417 მლნ ლარით ჩამორჩება მთავრობის პროგნოზს (16,126 მლნ ლარი). უნდა აღინიშნოს, რომ განსხვავება შეინიშნება როგორც პირდაპირი, ისე არაპირდაპირი გადასახადების საპროგნოზო მაჩვენებლებს შორის¹⁶ (იხ. დიაგრამა 11-12). საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, 2022 წლისთვის საგადასახადო შემოსავლების მოცულობა მშპ-ის 22.1%-ს მიაღწევს, მთავრობის პროგნოზი კი 23.2%-ია. საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზის თანახმად, 2023-2026 წლებისათვის გადასახადების შეფარდება მშპ-თან საშუალოდ 21.8% იქნება.

¹⁶ პირდაპირი გადასახადები ასევე მოიცავს სხვა გადასახადების საპროგნოზო შემოსავლებს.

დიაგრამა 11: 2022 წლის საგადასახადო შემოსავლების პროგნოზი (საბიუჯეტო ოფისი)

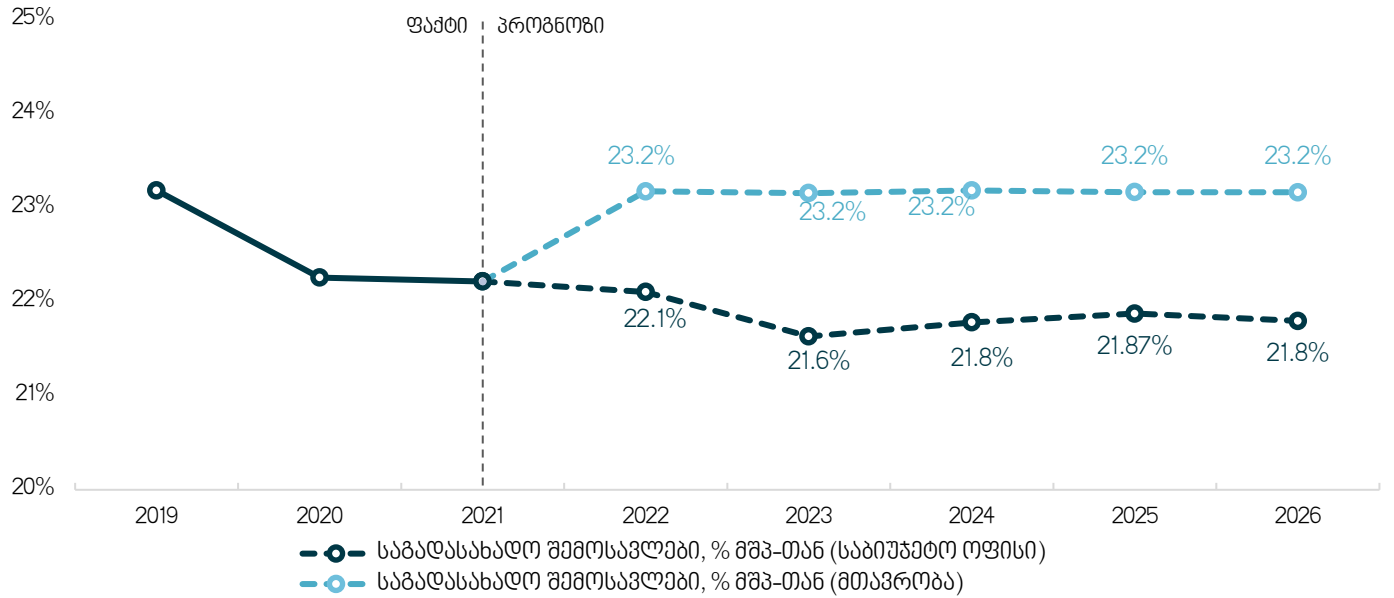

დიაგრამა 12: 2022 წლის საგადასახადო შემოსავლების პროგნოზი (მთავრობა)

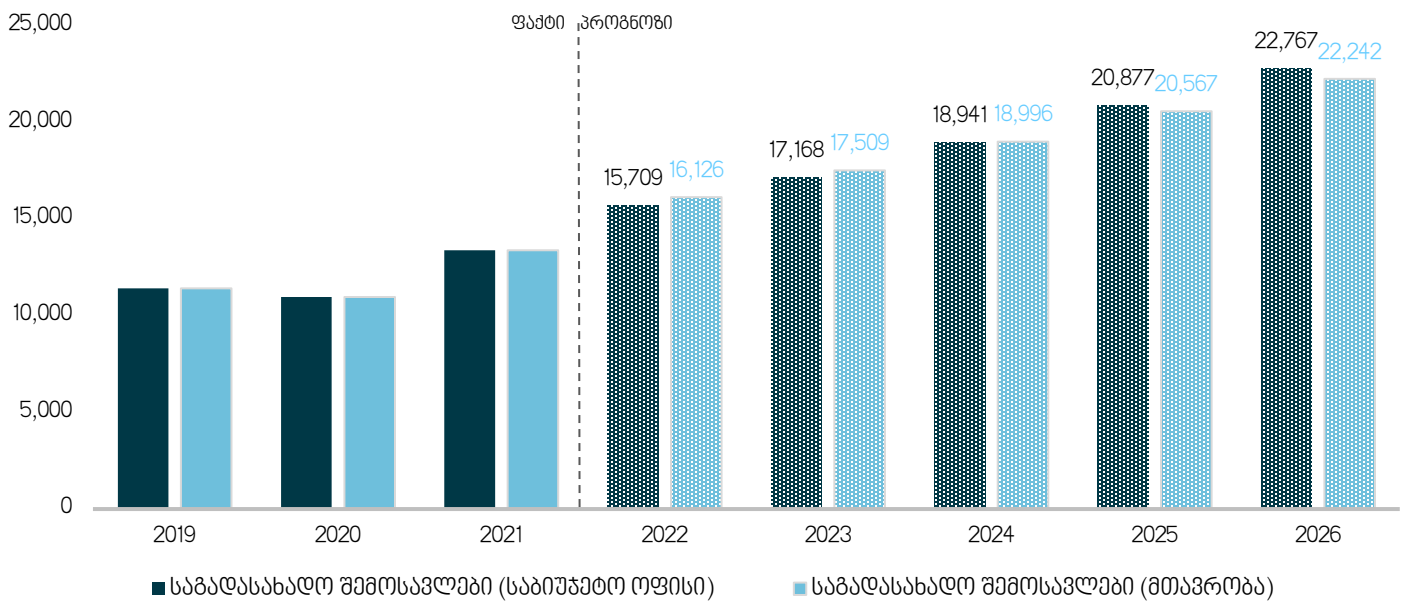
საგადასახადო შემოსავლების კომპონენტების დონეზე ანალიზისას აღსანიშნავია, რომ საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, 2022 წელს 0.3 კპ-ით გაიზრდება პირდაპირი გადასახადების წილი მთლიან საგადასახადო შემოსავლებში (40.6%). შესაბამისად, არაპირდაპირი გადასახადების წილი 59.4% იქნება. საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, საშუალოვადიან პერიოდში პირდაპირი გადასახადების წილი¹⁷ უმნიშვნელოდ მოიმატებს, ხოლო დაიკლებს არაპირდაპირი გადასახადების წილი. აღსანიშნავია, რომ მოცემული საშუალოვადიანი პროგნოზები ეყრდნობა არსებულ ფისკალურ პოლიტიკას და გათვალისწინებულია 2017-2021 წლებში განხორციელებული საგადასახადო და საპენსიო რეფორმები. საბიუჯეტო პოლიტიკის შემდგომმა ცვლილებებმა, შესაძლოა, გამოიწვიოს განსხვავებები აღნიშნული პროგნოზებისაგან.

რაც შეეხება მთავრობის საგადასახადო შემოსავლების სტრუქტურას, მოსალოდნელია, რომ პირდაპირი გადასახადების წილი მთლიან საგადასახადო შემოსავლებში 2022 წლისათვის 44.0% იქნება, ხოლო საშუალოვადიან პერიოდში უმნიშვნელოდ გაიზრდება.

¹⁷ საბიუჯეტო ოფისის აღნიშნული პროგნოზი ეყრდნობა შემდეგ დაშვებებს: მოგების გადასახადის რეფორმის გავლენა გამოვლინდება მომდევნო წლებში, ეკონომიკური განვითარების კვალდაკვალ გაიზრდება როგორც პირდაპირი გადასახადების ადმინისტრირება, ასევე ქონების გადასახადის პროგრესულობიდან გამომდინარე მისი წილიც საგადასახადო შემოსავლებში.

დიაგრამა 13: საგადასახადო შემოსავლები, მშპ-თან შეფარდება.

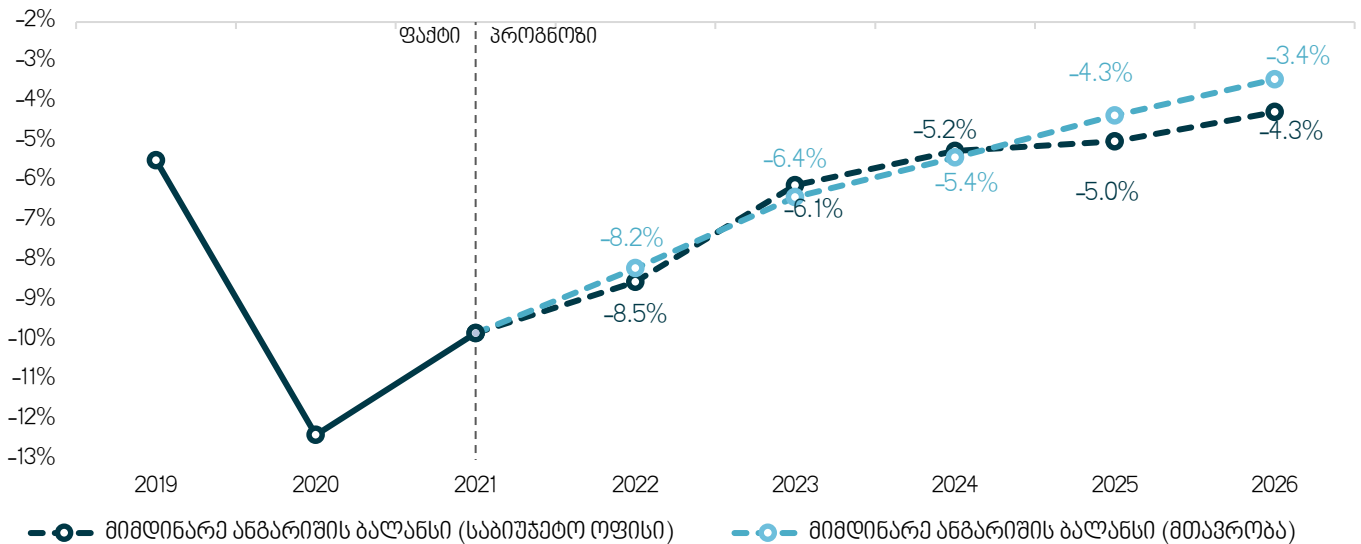

დიაგრამა 14: საგადასახადო შემოსავლები, მილიონი ლარი.

4. საგარეო სექტორი

პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2022 წლისთვის საგადასახდლო ბალანსის მიმდინარე ანგარიშის მოსალოდნელი დეფიციტი მშპ-ის 8.5%-ია, რაც 0.4 პროცენტული პუნქტით განსხვავდება ოფისის 2021 წლის დეკემბრის პროგნოზისგან (8.2%), ხოლო მთავრობის საპროგნოზო მაჩვენებელი მშპ-ის 8.2%-ს შეადგენს. საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი განაგრძობს გაუმჯობესებას და 2023-2026 წლებში საშუალოდ მშპ-ის -5.2%-ის ფარგლებში ჩამოყალიბდება, მთავრობის პროგნოზის მიხედვითაც დეფიციტი შეინარჩუნებს გაუმჯობესების ტენდენციას და 2023-2026 წლებში საშუალოდ მშპ-ის -4.9%-ის ფარგლებში ჩამოყალიბდება.

საბიუჯეტო ოფისის მიხედვით, მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის მოსალოდნელი კლების მთავარი მამოძრავებელი ძალა შიდა დანაზოგების საპროგნოზო ზრდაა.¹⁸ მიუხედავად იმისა, რომ საანგარიშო პერიოდში იზრდება მშპ-ში ინვესტიციების წილიც, დანაზოგების ზრდის ტემპი არამხოლოდ აკომპენსირებს ამ ზრდას, არამედ მიმდინარე ანგარიშის ბალანსის გაუმჯობესებასაც უზრუნველყოფს. ამ მხრივ აღსანიშნავია როგორც კერძო, ისე სახელმწიფო დანაზოგების ზრდა.

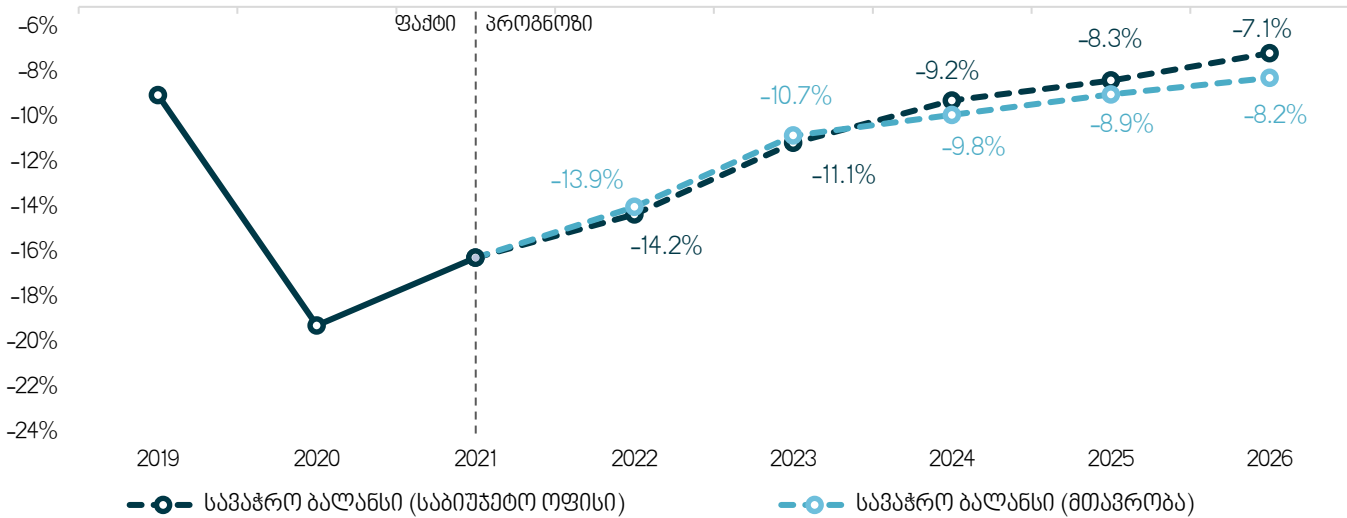
დიაგრამა 15: მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი, მშპ-თან შეფარდება.

რაც შეეხება მიმდინარე ანგარიშის კომპონენტებს:

- საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის ფორმირების მნიშვნელოვანი განმაპირობებელი ფაქტორი სავაჭრო ბალანსის მოსალოდნელი დინამიკაა. Covid-19-ით გამოწვეული პრობლემებიდან გამომდინარე, 2020 წელს მნიშვნელოვნად შემცირდა ექსპორტის და იმპორტის მოცულობა, თუმცა 2021 წლიდან საგარეო აქტივობა საგრძნობლად გამოცოცხლდა. ყოველივე აქედან გამომდინარე მოსალოდნელია, რომ საგარეო ვაჭრობის მოცულობა მნიშვნელოვნად გაიზრდება და სავაჭრო ბალანსი თანდათან გაუმჯობესდება. საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, სავაჭრო დეფიციტი 2022 წელს მშპ-ის 14.2%-ს მიაღწევს, მთავრობის პროგნოზით კი დეფიციტი 13.9%

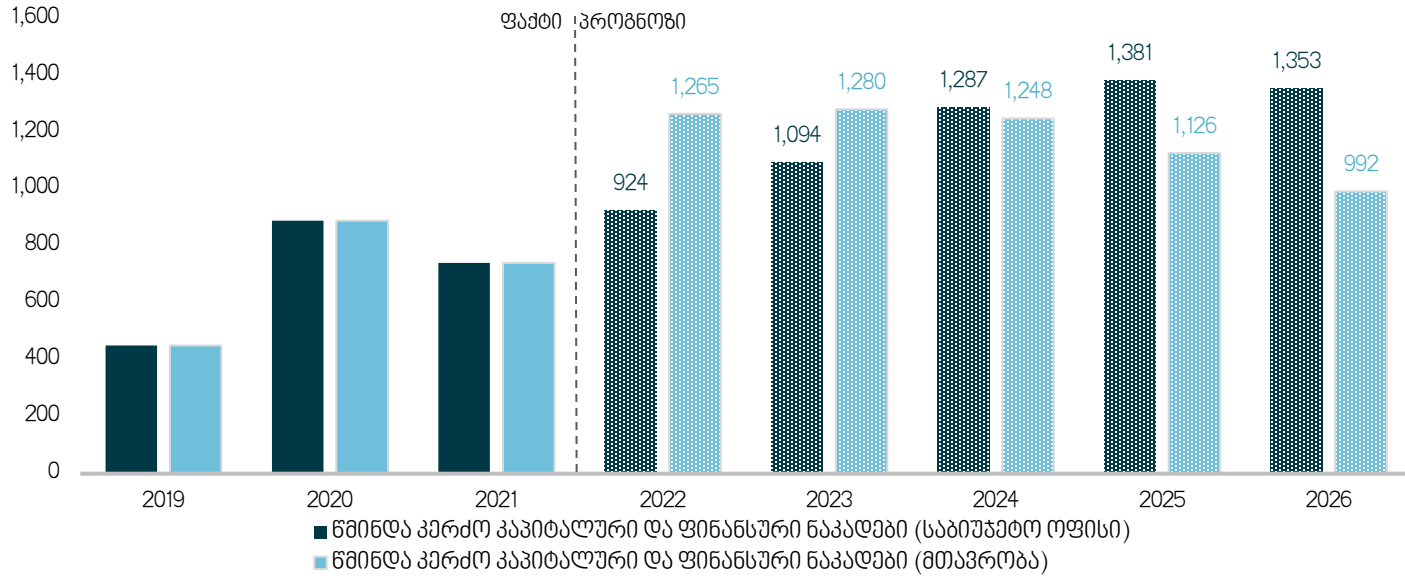
¹⁸ მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი შეგვიძლია განვიხილოთ როგორც მთლიანი ინვესტიციებისა და მთლიანი დანაზოგების სხვაობა - დეფიციტი ნიშნავს, რომ დანაზოგები არაა საკმარისი ინვესტიციების დასაფინანსებლად და ქვეყანა სესხს იღებს დანარჩენი მსოფლიოსგან.

იქნება. საბიუჯეტო ოფისის მიხედვით მიმდინარე ანგარიში და სავაჭრო ბალანსი საშუალოვადიან პერიოდში გაუმჯობესების ტენდენციით ხასიათდება, რაც ნიშნავს, რომ ქვეყნის შიდა მიწოდება უკეთ უზრუნველყოფს მთლიანი მოთხოვნის დაკმაყოფილებას.

დიაგრამა 16: სავაჭრო ბალანსი, მშპ-თან შეფარდება.

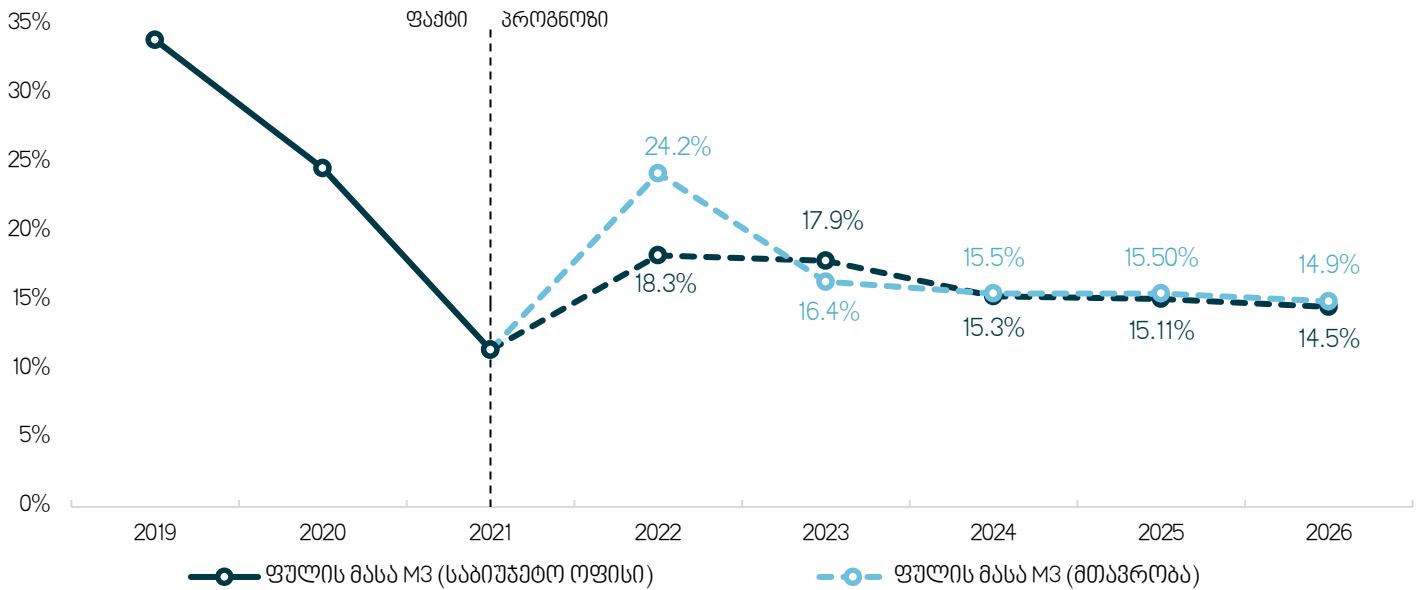
რაც შეეხება მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის დაფინანსების წყაროებს, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, **2022 წლისთვის წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადების მოსალოდნელი მოცულობა 924 მლნ აშშ დოლარს გაუტოლდება** და საშუალოვადიან პერიოდში გაიზრდება, გარდა 2026 წლის შემცირებისა, ხოლო მთავრობის პროგნოზით, წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადები 2022 წელს 1,265 მლნ აშშ დოლარი იქნება, 2023 წელს 1,280 მლნ აშშ დოლარამდე გაიზრდება, ხოლო შემდეგ წლებში შემცირდება.

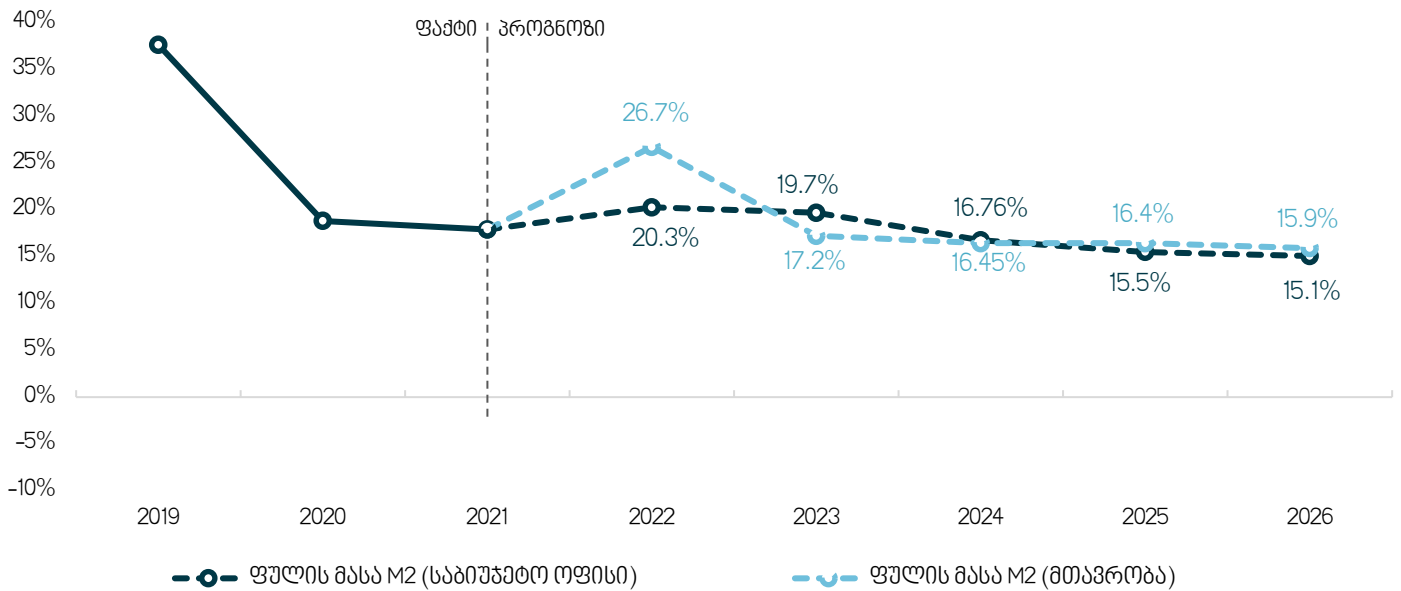
დიაგრამა 17: წმინდა კერძო და კაპიტალური ნაკადები, მლნ აშშ დოლარი.

5. მონეტარული სექტორი

საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2022 წლისთვის ფულის მასა M3 აგრეგატის მოცულობა 40,030 მლნ ლარს გაუტოლდება, ხოლო ზრდის წლიური ტემპი - 18.3%-ს. თავის მხრივ, ფულის მასა M2 აგრეგატის მოსალოდნელი მოცულობა 19,376 მლნ ლარია, ზრდა კი - 20.3%.

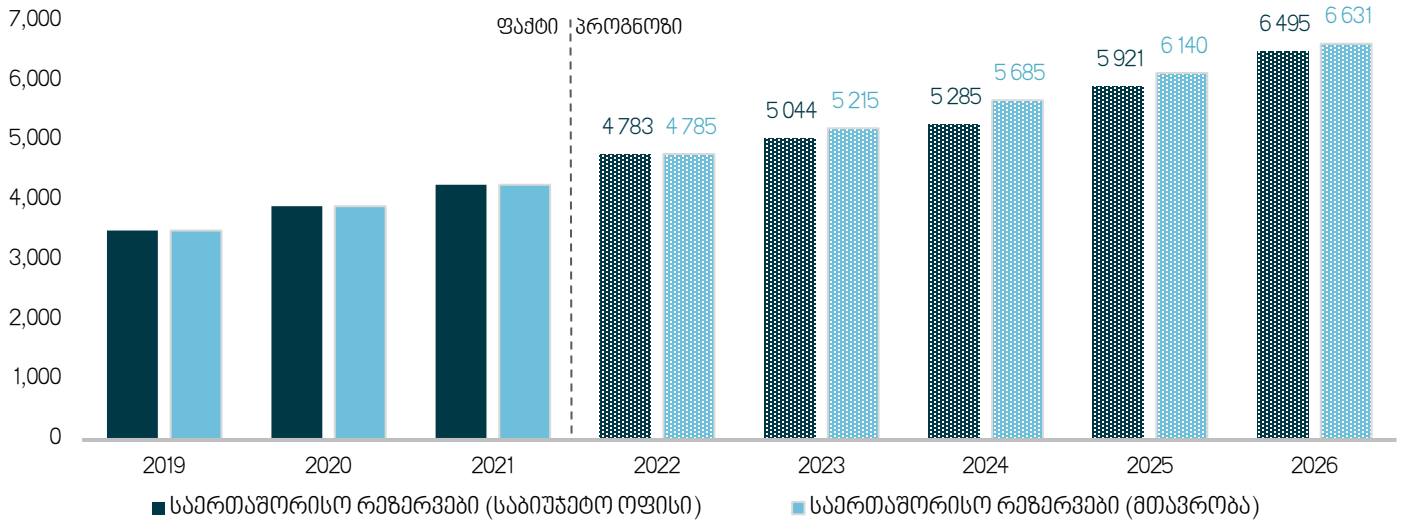

დიაგრამა 18: ფულის მასის M3 ზრდის ტემპი.

დიაგრამა 19: ფულის მასის M2 ზრდის ტემპი.

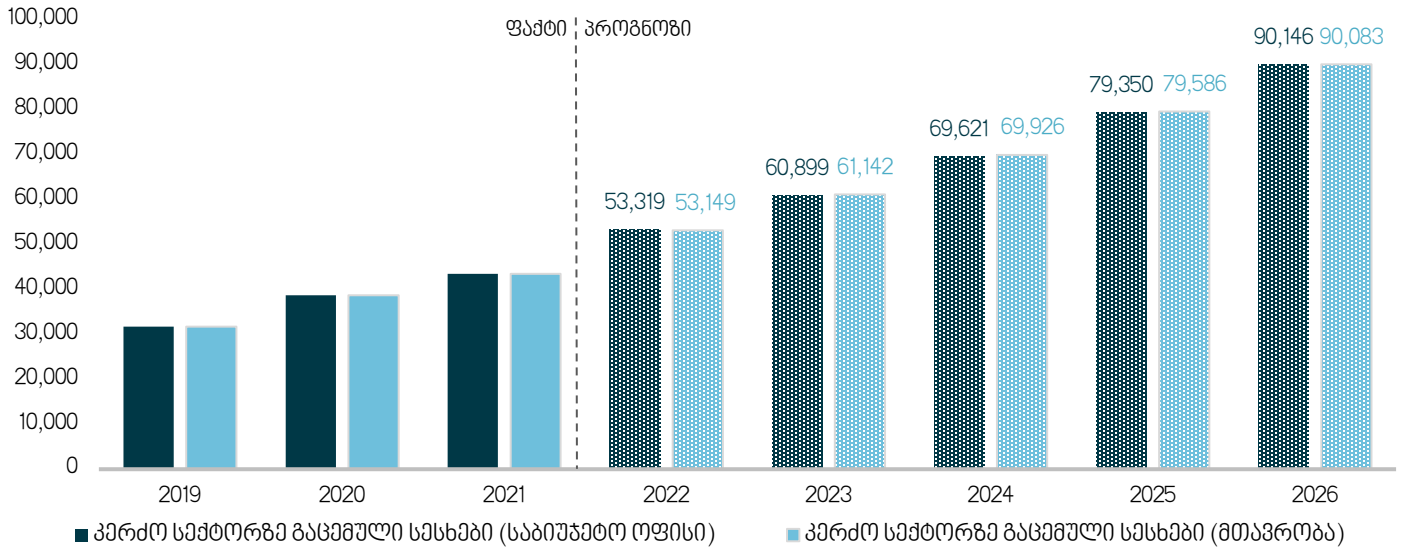
საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2022 წლისათვის მოსალოდნელია საერთაშორისო რეზერვების 12.0%-ით ზრდა. შესაბამისად, 2022 წელს რეზერვების მოცულობა 4,783 მლნ აშშ დოლარს მიაღწევს (4.1 თვის იმპორტის ჯერადი¹⁹), ხოლო 2022-2026 წლების საშუალო მოცულობა 5,506 მლნ აშშ დოლარი იქნება.

დიაგრამა 20: საერთაშორისო რეზერვები, მლნ აშშ დოლარი.

რაც შეეხება კერძო სექტორზე გაცემულ სესხებს, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2022 წლისთვის აღნიშნული მაჩვენებელი 53,319 მლნ ლარს მიაღწევს, რაც მცირედით (170 მლნ ლარი) მეტია სამთავრობო პროგნოზთან შედარებით. აღნიშნული ტენდენცია ნარჩუნდება 2026 წელსაც, ხოლო 2023-2025 წლებში საბიუჯეტო ოფისის საპროგნოზო მაჩვენებელი მცირედით ჩამორჩება სამთავრობო პროგნოზს.

¹⁹ რეზერვების ადეკვატურობის შესაფასებლად, როგორც წესი, გამოიყენება 3 თვის იმპორტის ჯერადი - https://www.imf.org/external/np/pdr/debtres/#III_B

დიაგრამა 21: კერძო სექტორზე გაცემული სესხები. ნაშთები. მლნ ლარი.

6. მაკროეკონომიკური სცენარები

მაკროეკონომიკური სცენარები წარმოადგენს ეკონომიკის საბაზისო, ყველაზე მეტად მოსალოდნელი სცენარიდან გაუთვალისწინებელი გადახრის შემთხვევაში ქვეყნის ეკონომიკის შესაძლო განვითარების მოდელს.

2022 წლისათვის საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარების დაშვებებს შორის ძირითადი განსხვავება რუსეთ-უკრაინის ომის მოსალოდნელ გავლენებშია (ომის გავლენა საკვები პროდუქტების ფასებზე როგორც რეგიონის, ასევე მსოფლიო ბაზრებზე, აგრეთვე, საინვესტიციო გარემოზე, რუსეთისთვის დაწესებული სანქციების კუთხით მსოფლიო ეკონომიკაზე და ა.შ.). გამომდინარე იქიდან, რომ აღნიშნული ომი კვლავ გრძელდება, საპროგნოზო პერიოდისთვის გაურკვევლობა მაღალია.

საბაზისო მოდელი უშვებს, რომ საქართველოში 2022 წელს რუსეთ-უკრაინის ომს ექნება გავლენა, თუმცა ძლიერად ვერ დააზარალებს ქვეყნის ეკონომიკას, საგარეო ვაჭრობის სფეროში კვლავ მზარდი ტენდენცია გვექნება. გაიზრდება როგორც საქონლის, ისე მომსახურების ექსპორტი და შესაბამისად, გაუმჯობესდება ტურიზმის მაჩვენებლები. გაგრძელდება 2022 წლის I კვარტალში დაფიქსირებული ეკონომიკური მაჩვენებლების გაუმჯობესება.

შესაძლებელია განვიხილოთ მაკროეკონომიკური განვითარების ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები.

ოპტიმისტური სცენარი გულისხმობს დაშვებას, რომ საბაზისო სცენართან შედარებით მოხდება ეკონომიკის უფრო სწრაფი ტემპით გამოცოცხლება და საგარეო დისბალანსის აღმოფხვრა. ამავე დაშვების მიხედვით, 2022 წელს საქართველოს ეკონომიკა დანარჩენ მსოფლიოსთან ერთად უფრო სწრაფად განაგრძობს ზრდას და რუსეთ-უკრაინის ომის მოსალოდნელი შედეგები

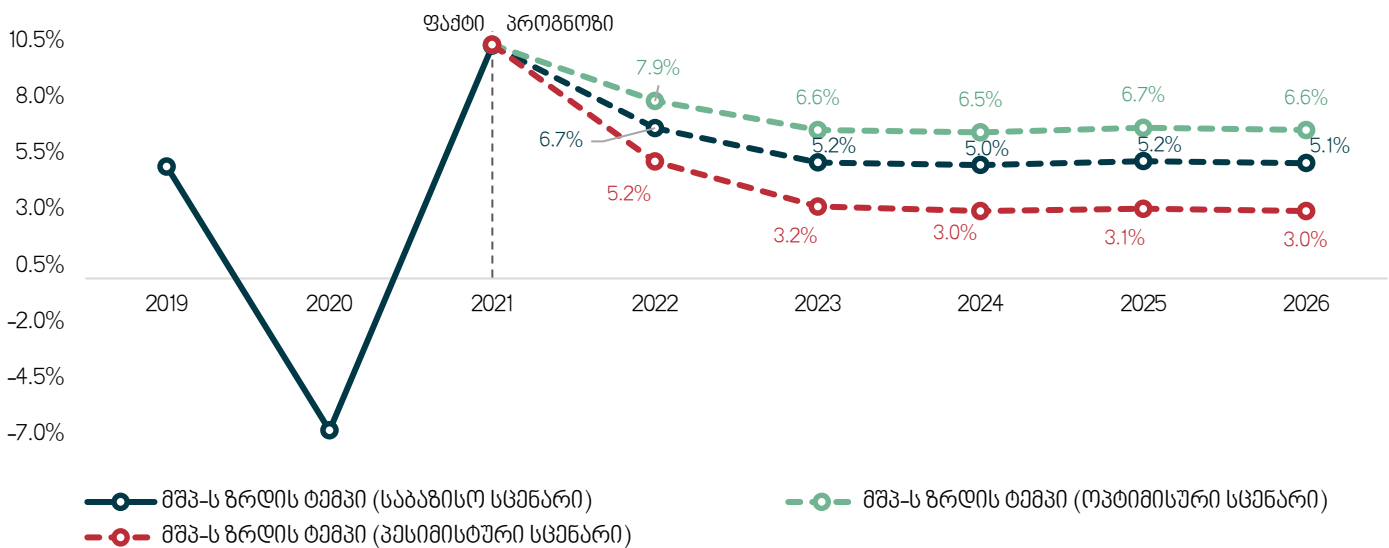
ეკონომიკაზე ველარ მოახდენს ძლიერ უაყოფით გავლენას. ამავე სცენარის მიხედვით, როგორც საქართველოში, ისე დანარჩენ მსოფლიოში აღნიშნულ ომს არ მოჰყვება ფისკალური/ვალის მდგრადობის პრობლემები და მსოფლიო შეინარჩუნებს ჯანსაღ ფისკალურ პოზიციებს. ოპტიმისტური სცენარის მიხედვით, საქართველოში 2022 წლიდან უფრო მეტად გამოცოცხლდება ტურისტული სექტორი და უფრო მეტად გაიზრდება საგარეო მოთხოვნა. საშუალოვადიან პერიოდში ოპტიმისტური სცენარი გულისხმობს მუდმივად დადებით შოკს ქვეყანაში და მაღალ ეკონომიკურ ზრდას.

პესიმისტური სცენარი გულისხმობს დაშვებას, რომ რუსეთ-უკრაინის ომის გავლენა შედარებით გვიან აისახება საქართველოს ეკონომიკაზე და შესაბამისად, 2022 წლის პირველი კვარტლის მაღალ ეკონომიკურ ზრდასთან შედარებით მიმდინარე წლის დარჩენილ კვარტლებში ქვეყანაში ეკონომიკა შესაძლოა მცირედით შენელებს და ომის შესაძლო შედეგები აისახოს საშუალოვადიანი პერიოდის ეკონომიკურ მაჩვენებლებზე. პესიმისტური სცენარის მიხედვით, ასევე მოსალოდნელია, რომ ტურისტული ნაკადების გამოცოცხლება, რომელიც დაწყებულია 2021 წლიდან, გაგრძელდება 2022 წელსაც, თუმცა მისი ტემპები ნაკლები იქნება საშუალოვადიან პერიოდში საბაზისო სცენარის დაშვებასთან შედარებით. საშუალოვადიან პერიოდში პესიმისტური სცენარი გულისხმობს დაშვებას, რომ ეკონომიკის მაღალი ზრდა ძნელად მისაღწევი იქნება და შემცირებული ეკონომიკური აქტივობების ფონზე შემცირდება ასევე წარმოების პოტენციალიც.

6.1 ძირითადი დაშვებები

საბიუჯეტო ოფისის მაკროეკონომიკური მოდელის (PBOMFM) სხვადასხვა სცენარი ეფუძნება შოკების რეალიზაციის პირობებში ორი ძირითადი მაკროეკონომიკური ინდიკატორის: ინფლაციისა და რეალური მშპ-ის ცვლილებებს. დანარჩენი მაკროეკონომიკური ცვლადების საბაზისო სცენარიდან გადახრები განპირობებულია ინფლაციისა და მშპ-ის ზრდის შოკებით.

რეალური მშპ-ის ზრდის ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები წარმოადგენს ზემოთ აღწერილი დაშვებების შესაძლო რეალიზაციის შედეგად საბაზისო სცენარიდან გადახრას.

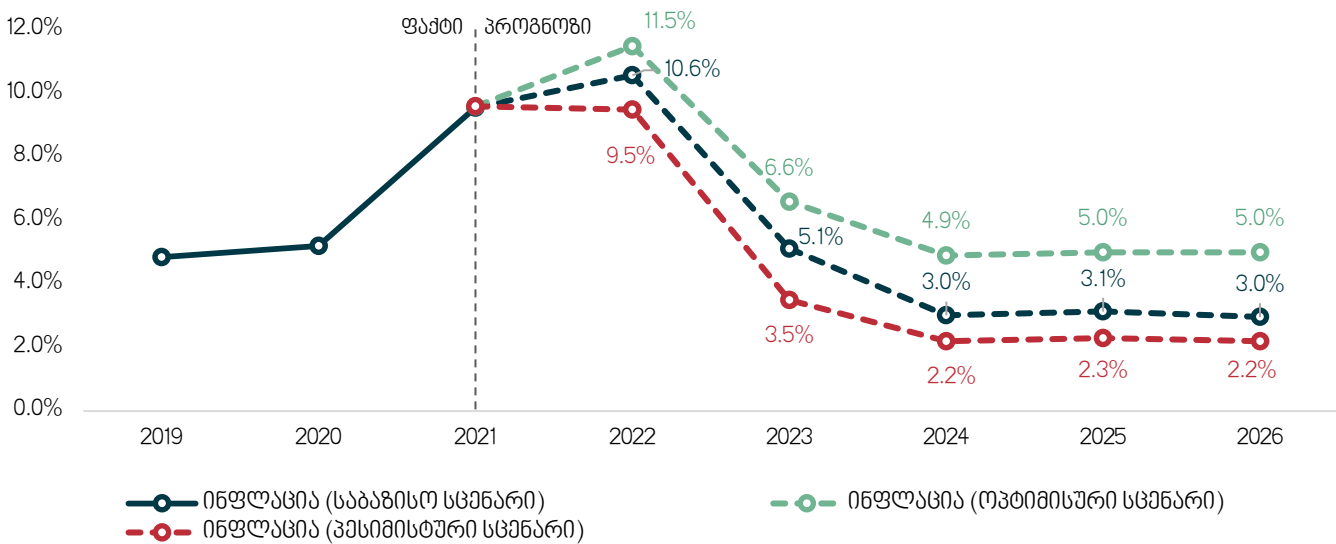
დიაგრამა 22: რეალური მშპ-ის ზრდის ტემპი (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები).

მაკროეკონომიკური სცენარები ეფუძნება დაშვებას რომ, ოპტიმისტური სცენარის შემთხვევაში, მთლიანი საშუალოვადიანი პერიოდის განმავლობაში პერმანენტულად დადებითი შოკები რეალიზდება, ხოლო, უარყოფითი სცენარის დროს, ყოველ წელს საბაზისო სცენართან შედარებით ეკონომიკური განვითარების უარყოფითი ტენდენციებია მოსალოდნელი.

ამ დაშვებების გათვალისწინებით, ოპტიმისტური სცენარის შემთხვევაში, 2022-2026 წლებში ეკონომიკის საშუალო რეალური ზრდის ტემპი 6.9% იქნება, ხოლო პესიმისტურის შემთხვევაში - 3.5%.

რაც შეეხება სამომხმარებლო ფასების ინფლაციას, მისი ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები ითვალისწინებს წლების განმავლობაში ინფლაციის ტენდენციებს ეკონომიკური ზრდისა და შენელებისას, აგრეთვე - ინფლაციის საპროგნოზო მოდელის შეფასების შეცდომას.

ოპტიმისტური სცენარის შემთხვევაში მოსალოდნელია, რომ ინფლაცია მუდმივად გადააჭარბებს საბაზისო სცენარს (საშუალოდ 6.6%), ხოლო პესიმისტური სცენარის შემთხვევაში მუდმივად ნაკლები იქნება საბაზისო სცენარზე (საშუალოდ 4.0%).

დიაგრამა 23: ინფლაცია (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები).

რეალური მშპ-ისა და ინფლაციის ოპტიმისტური სცენარების კომბინაცია წარმოადგენს მთლიანი მოდელის ოპტიმისტური სცენარის საფუძველს, ხოლო პესიმისტური სცენარების კომბინაცია ეკონომიკური განვითარების პესიმისტური სცენარის ბაზისია.

მოდელი ეყრდნობა დაშვებას, რომ მნიშვნელოვანი მაკროეკონომიკური შოკები, პირველ რიგში, სწორედ ამ ორ ინდიკატორზე მოახდენს გავლენას. თავის მხრივ, რეალური მშპ-ის ზრდა და ინფლაცია გავლენას ახდენს ერთმანეთზე, რაც აგრეთვე ეკონომიკური შინაარსის მატარებელია.

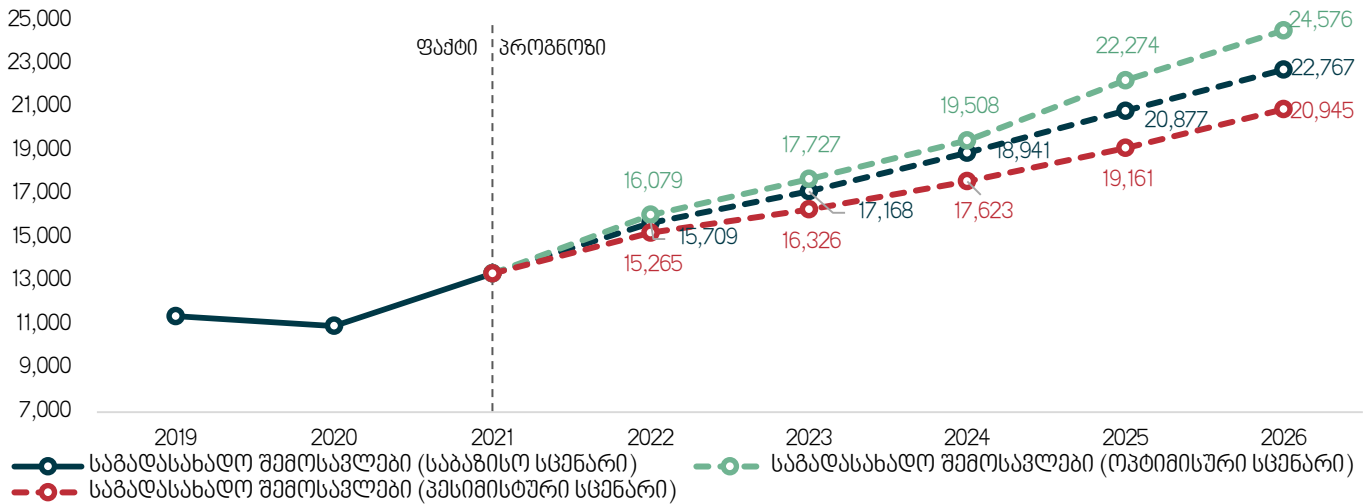
საბაზისო სცენართან შედარებით მაღალი ეკონომიკური ზრდა ნიშნავს საბაზისო სცენართან შედარებით გაზრდილ ერთობლივ მოთხოვნას და, შესაბამისად, გაზრდილ ფასებს, ხოლო ეკონომიკის ზრდის მუდმივი დაბალი ტემპი ერთობლივი მოთხოვნის და, შესაბამისად, ფასების კლებას განაპირობებს. თავის მხრივ, საბაზისო სცენართან შედარებით, მაღალი და სტაბილური ინფლაცია ხელს უწყობს მოხმარების სტიმულირებას, რაც ზრდის ერთობლივ მოთხოვნას და, შესაბამისად, გამოშვებას, ხოლო დაბალი ინფლაცია დაზოგვის სტიმულს ქმნის და საშუალოვადიან პერიოდში მოთხოვნას ამცირებს.

პესიმიზტური და ოპტიმიზტური სცენარები აგებულია იმ დაშვებით, რომ მთავრობის ხარჯვითი პოლიტიკა წარმართება ისე, როგორც მთავრობის მიერ წარმოდგენილ ოპტიმიზტურ და პესიმიზტურ სცენარებშია ასახული. საბიუჯეტო ოფისის ოპტიმიზტური სცენარი მოიცავს მთავრობის ოპტიმიზტურ ხარჯვით პოლიტიკას, ხოლო პესიმიზტურ სცენარში მთავრობის პესიმიზტური სცენარით გათვალისწინებული ხარჯვითი პოლიტიკაა გათვალისწინებული²⁰.

6.2 ოპტიმიზტური და პესიმიზტური სცენარები

რაც შეეხება ეკონომიკურ სცენარებს სექტორების მიხედვით:

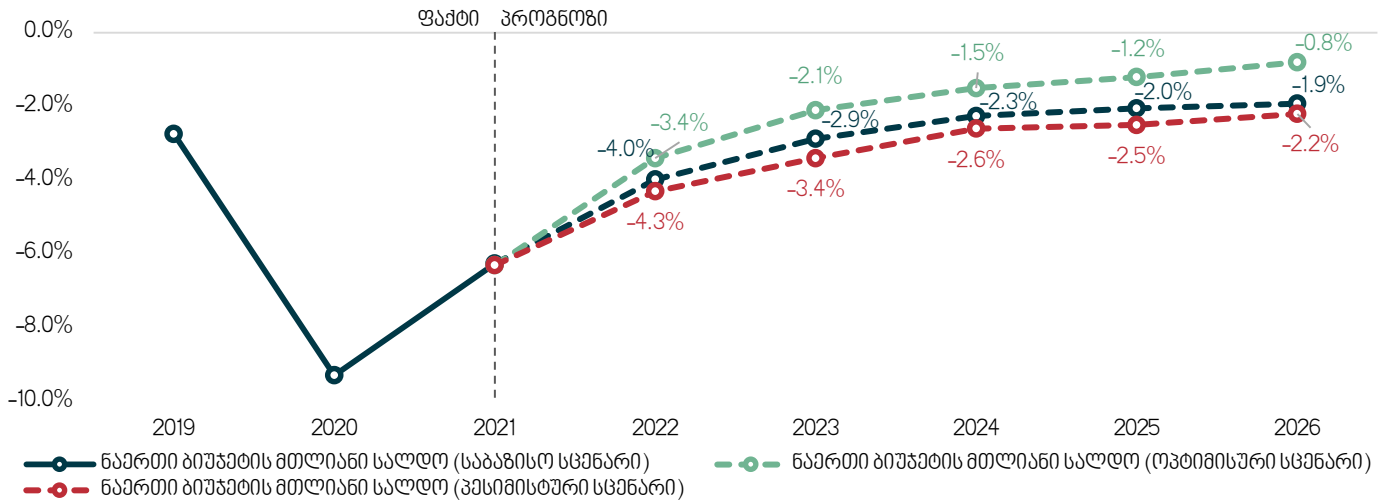
მაღალი ეკონომიკური ზრდა და ფასების მაღალი დონე განაპირობებს იმას, რომ საბაზისო სცენართან შედარებით იზრდება გადასახადების დასაბეგრი ბაზა და, შესაბამისად, ბიუჯეტში მობილიზებული გადასახადები, ხოლო უარყოფითი სცენარის განვითარების შემთხვევაში მოსალოდნელია, რომ გადასახადების მოცულობა საბაზისო პროგნოზთან შედარებით შემცირდება.

დიაგრამა 24: საგადასახადო შემოსავლები (საბაზისო, ოპტიმიზტური და პესიმიზტური სცენარები).

ასევე აღსანიშნავია, რომ საბიუჯეტო ოფისის სცენარების მიხედვით განსხვავებულ საგადასახადო შემოსავლების პროგნოზთან ერთად, ხარჯებში გათვალისწინებულია მთავრობის მიერ წარმოდგენილი შესაბამის ოპტიმიზტურ და პესიმიზტურ სცენარებში ასახული ხარჯების მოცულობები. ეს ყოველივე პირდაპირ აისახება ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტის ცვლილებაზე, რომელიც განსხვავდება როგორც საბიუჯეტო ოფისის საბაზისო პროგნოზებისაგან, ისე მთავრობის ოპტიმიზტური და პესიმიზტური სცენარებისაგან (იხ. დანართები 7 და 8).

²⁰ საქართველოს პარლამენტში 2022 წლის 31 მაისს წარმოდგენილი 2023-2026წწ. ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტი წარმოდგენილი საპროგნოზო მარკენებლები.

დიაგრამა 25: ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები).

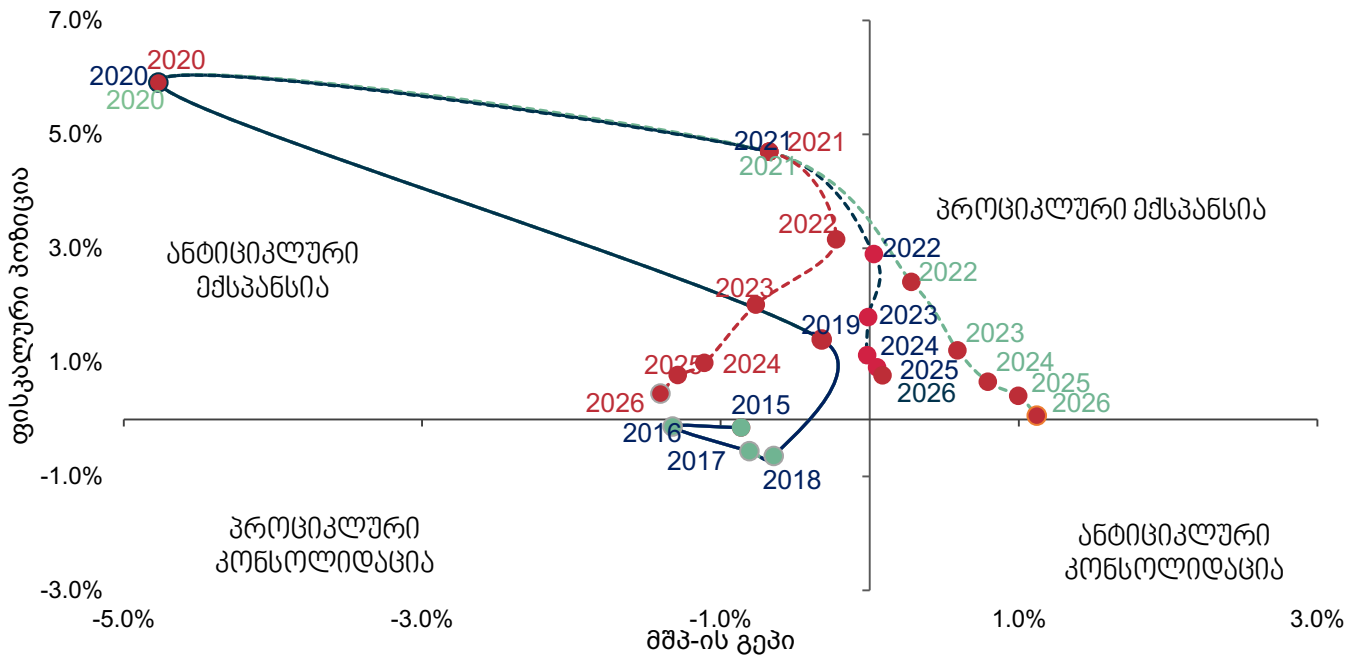
ოპტიმისტური სცენარის მიხედვით მოსალოდნელია, რომ ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტი 2022 წელს შენარჩუნდება 3.0%-იან ნიშნულზე მაღლა და მხოლოდ 2023 წელს ჩამოსცდება ამ ნიშნულს. შემდგომში თანდათან შემცირდება და უკვე 2026 წლისათვის მისი მშპ-თან შეფარდება უმნიშვნელოდ უარყოფითი იქნება (-0.8%). რაც შეეხება ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტს, 2022 წლისათვის -3.4%-ს გაუტოლდება, ხოლო შემდეგ წლებში შემცირებას დაიწყებს და 2023 წლიდან მუდმივად 3.0%-ის ქვემოთ იქნება.

მეორე მხრივ, პესიმისტური სცენარის განვითარების შემთხვევაში მოსალოდნელია, რომ როგორც მიმდინარე წელს, ასევე 2023 წელს ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტი 3.0%-ზე მეტი იქნება, ხოლო 2024 წლიდან მუდმივად 3.0%-იან ნიშნულზე ქვემოთ იქნება. იგივე ტენდენცია ექნება ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტსაც, იგი 2022 წლიდან შემცირებას დაიწყებს, თუმცა 2024 წლამდე მშპ-ის 3.0%-ზე მეტი იქნება.

აგრეთვე, მნიშვნელოვანია ცვლილების დაშვების პირობებში თუ რა მიმართულების იქნება არსებული ფისკალური პოლიტიკა მთავრობის ხარჯების სხვადასხვა სცენარის შესაბამისად: ეკონომიკური ციკლების დაბალანსებისა და შესუსტების (ანტიციკლური), თუ პირიქით - გაძლიერების (პროციკლური) მიმართულებით.

ოპტიმისტური სცენარის თანახმად, 2022-2026 წლებში ფისკალური პოზიცია (ბიუჯეტის ციკლურად კორექტირებული პირველადი მთლიანი სალდო უარყოფითი ნიშნით) დადებითი იქნება (ექსპანსია), რაც ნიშნავს, რომ ადგილი აქვს მთავრობის მხრიდან ეკონომიკის სტიმულირებას. აღნიშნულ პერიოდში ეკონომიკა პოტენციურზე მეტად ძლიერდება და მთავრობის ფისკალური პოლიტიკა ციკლის მიმართულებით მოქმედებს, რაც არის პროციკლური ექსპანსია.

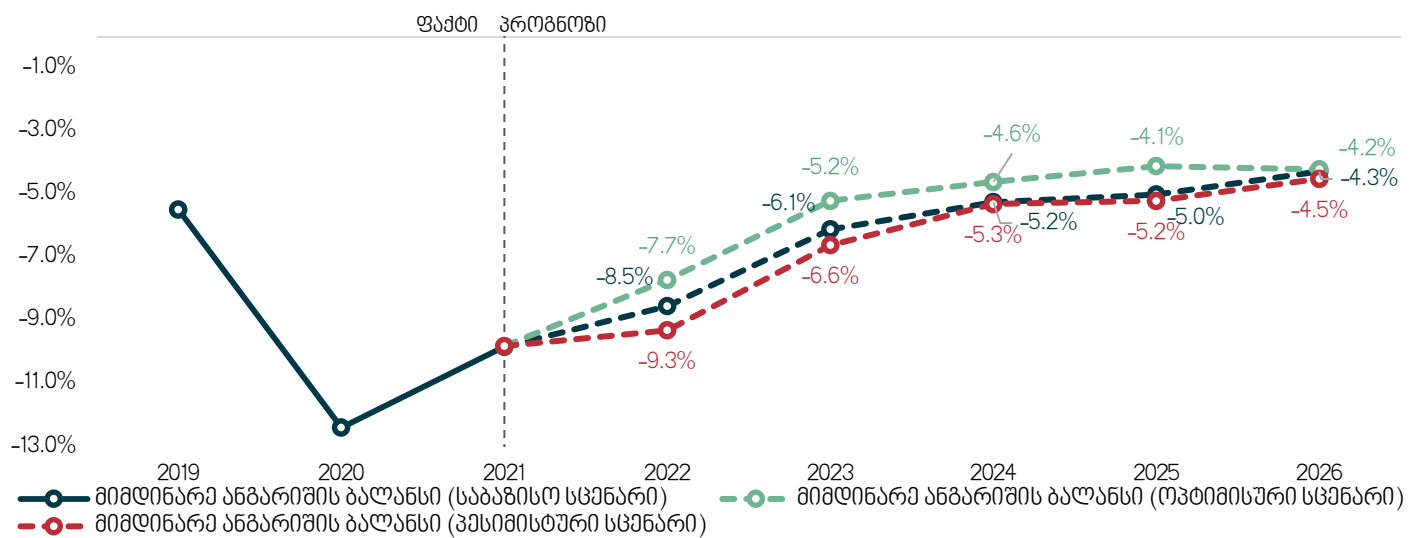
რაც შეეხება პესიმისტურ სცენარს, ფისკალური პოზიცია დადებითია მთელი საშუალოვადიანი პერიოდის განმავლობაში (ექსპანსია). შესაბამისად, ფისკალური პოლიტიკა ანტიციკლური ეკონომიკის შენელებისას 2022-2026 წლებში. ამ პერიოდში მთავრობის მხრიდან ადგილი აქვს ანტიციკლურ ექსპანსიას.

დიაგრამა 26: ფისკალური პოზიცია (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმიტური სცენარები).

რაც შეეხება საგარეო სექტორს, ოპტიმისტური სცენარის შემთხვევაში, 2022 წელს მოსალოდნელია როგორც ექსპორტის, ასევე - იმპორტის უფრო მეტად ზრდა, თუმცა საშუალოვადიან პერიოდში მნიშვნელოვანი ეკონომიკური გამოცოცხლების ფონზე უფრო სწრაფად აღდგება ტურისტული სექტორი, რაც საბაზისო სცენართან შედარებით გააუმჯობესებს საგაქრო ბალანსს. ამავე დროს, მოსალოდნელია, რომ შეიცვლება საგადასახდელო ბალანსის სხვადასხვა კომპონენტიც, რაც აისახება როგორც მიმდინარე ანგარიშის, ასევე - კაპიტალის და ფინანსური ანგარიშის სტრუქტურაზე.

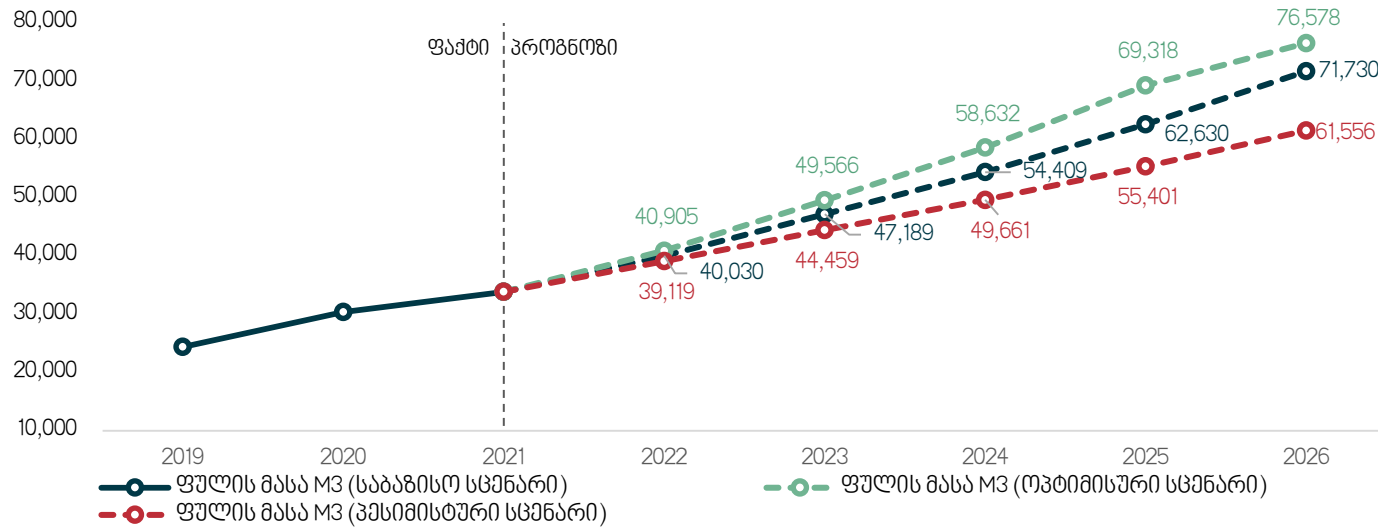
პესიმიტური სცენარის განვითარება და ეკონომიკური აქტივობის შემცირება უკავშირდება საგარეო ვაჭრობის შემცირებას და, აგრეთვე, საგადასახდელო ბალანსის განსხვავებულ სტრუქტურას.

დიაგრამა 27: მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმიტური სცენარები).

აღსანიშნავია, რომ ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები ითვალისწინებს მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის პერმანენტულ შემცირებას, თუმცა განსხვავებული ტემპებით. პესიმისტური სცენარი 2022-2026 წლებში მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტს საშუალოდ -6.1%-ის ფარგლებში პროგნოზირებს, ხოლო ოპტიმისტური კი -5.1%-ის ფარგლებში. 2026 წლისთვის ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარების მიხედვით, მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის შეფარდება მშპ-თან შესაბამისად -4.2% და -4.5% იქნება.

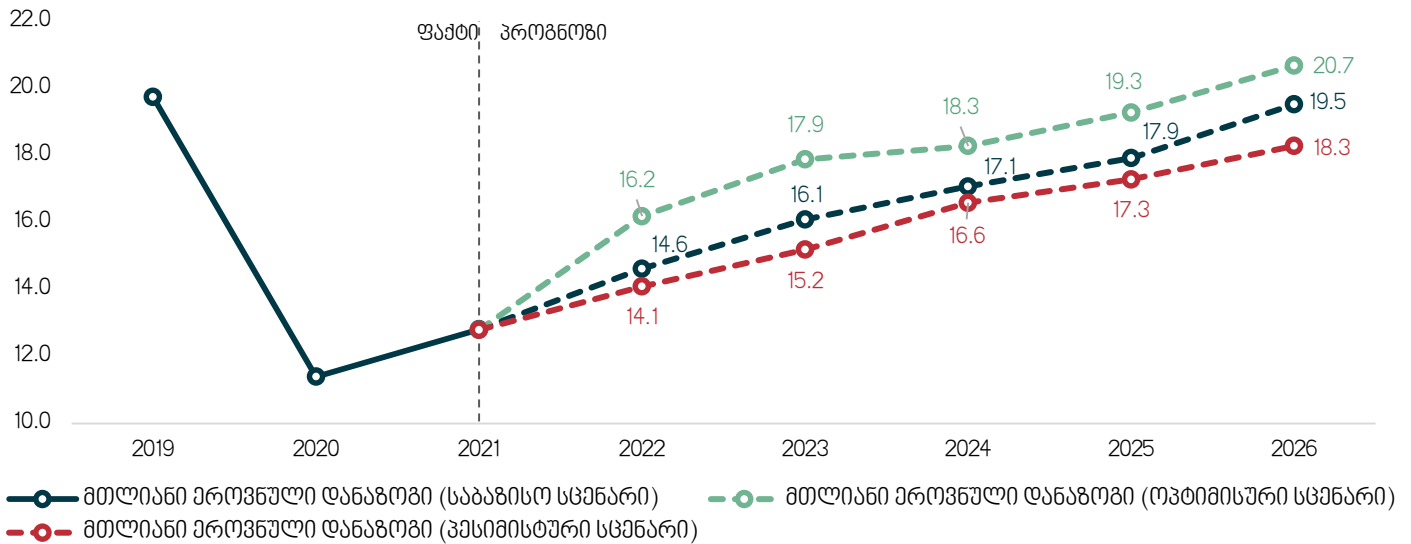
მონეტარული სექტორის აქტივობაც პირდაპირაა დაკავშირებული ეკონომიკური განვითარების ტენდენციებთან: მაღალი აქტივობის პირობებში მოსალოდნელია, რომ გაიზარდება მიმოქცევაში არსებული ფული, აგრეთვე, ეროვნული ბანკისა და სხვა დეპოზიტური კორპორაციების საშინაო და უცხოური აქტივები. თავის მხრივ, პესიმისტური სცენარის შემთხვევაში მოსალოდნელია, რომ ეროვნული ბანკისა და კომერციული ბანკების როგორც აქტივები, ასევე - პასივები საბაზისო სცენართან შედარებით დაიკლებს.

დიაგრამა 28: ფულის მასა M3 (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები).

ოპტიმისტური სცენარის პირობებში M3 ფულის მასის ოდენობა ყოველთვის აჭარბებს საბაზისო სცენარის შესაბამის მაჩვენებელს, ხოლო პესიმისტური სცენარის შემთხვევაში M3 აგრეგატის მოცულობა ნაკლებია საბაზისო სცენარის შესაბამის მაჩვენებელზე.

ეკონომიკაში არსებული ტენდენციების გათვალისწინებით მოსალოდნელია, რომ შეიცვლება როგორც შიდა ეკონომიკური აქტივობების სტრუქტურა და მიმართულებები, ასევე - საგარეო სექტორის ტენდენციებიც. ამ ყოველივეს კომპლექსურად აღწერისთვის მნიშვნელოვანია, თუ როგორ შეიცვლება ქვეყნის მთლიანი დანაზოგი.

დიაგრამა 29: მთლიანი ეროვნული დანაზოგი, % მშპ-თან (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები).

ოპტიმისტური სცენარის მიხედვით, საშუალოვადიან პერიოდში ქვეყნის შიდა (მთლიანი ეროვნული) დანაზოგები უფრო მეტად იზრდება საბაზისო სცენართან შედარებით. ამ პერიოდში შემცირებული საგარეო დანაზოგის (მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტი) პარალელურად მთლიანი დანაზოგების²¹ ზრდის და საბაზისო სცენართან შედარებით გაზრდილი ინვესტიციების დაფინანსების მთავარი წყარო შიდა დანაზოგები იქნება.

თავის მხრივ, პესიმისტური სცენარის შემთხვევაში, რომელიც ნაკლებ საბიუჯეტო შემოსავლებს (შესაბამისად ნაკლებ სამთავრობო დანაზოგს) და მცირედით მეტ მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტს (შესაბამისად მეტ საგარეო დანაზოგს) გულისხმობს, 2022 წლისათვის ეროვნული დანაზოგი საბაზისო სცენართან შედარებით უმნიშვნელოდ მცირდება. საშუალოვადიან პერიოდში პესიმისტური სცენარის შემთხვევაში დანაზოგების ძირითადი წყარო კვლავ საგარეო დანაზოგებია, რაც გულისხმობს იმას, რომ მთლიანი დანაზოგის ფორმირებისათვის მნიშვნელოვანი ხდება მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის ზრდა და იგი ინვესტიციების მნიშვნელოვანი წყარო ხდება.

²¹ მთლიანი დანაზოგი არის ქვეყნის შიდა (მთლიანი ეროვნული) დანაზოგისა და მიმდინარე ანგარიშის ბალანსის სხვაობა

დანართი 1: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2022-2026 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი)²²

	2019 ფაქტი	2020 ფაქტი	2021 ფაქტი	2022 PBO მოსალოდნელი	2023 PBO პროგნოზი	2024 PBO პროგნოზი	2025 PBO პროგნოზი	2026 PBO პროგნოზი
რეალური სექტორი	%-ული ზრდა							
რეალური მთლიანი შიდა პროდუქტი	5.0%	-6.8%	10.4%	6.7%	5.2%	5.0%	5.2%	5.1%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	4.9%	5.2%	9.6%	10.6%	5.1%	3.0%	3.1%	3.0%
მშპ დეფლატორი	5.2%	7.3%	10.8%	10.9%	6.2%	4.3%	4.3%	4.1%
ნომინალური მშპ								
მილიონი ლარი	49 253	49 267	60 232	71 076	79 371	86 968	95 448	104 458
მილიონი აშშ დოლარი	17 471	15 843	18 700	23 277	26 075	28 747	32 047	35 158
მშპ ერთ სულ მოსახლეზე								
ლარი	13 239	13 234	16 154	19 063	21 287	23 325	25 599	28 016
დოლარი	4 696	4 256	5 015	6 243	6 993	7 710	8 595	9 429
	% მშპ-სთან							
აბსორბცია	109.0	119.3	115.5	114.3	111.1	109.2	108.3	107.1
მოხმარება	83.7	95.4	93.6	91.1	88.9	86.8	85.3	83.3
კერძო	76.7	87.9	86.6	84.8	82.7	80.8	79.4	77.5
სახელმწიფო	7.0	7.6	7.0	6.3	6.2	6.0	5.9	5.7
ინვესტიციები	25.3	23.9	21.9	23.2	22.2	22.4	23.0	23.8
კერძო	17.3	15.3	14.3	15.0	15.4	16.3	17.0	17.9
სახელმწიფო	8.0	8.6	7.6	8.2	6.8	6.1	6.0	5.9
მთლიანი ეროვნული დანაზოგი	19.8	11.4	12.8	14.6	16.1	17.1	17.9	19.5
სახელმწიფო	4.9	-1.1	0.7	3.5	3.6	3.5	3.7	3.7
კერძო	14.9	12.5	12.2	11.1	12.5	13.6	14.2	15.8
ფისკალური სექტორი²³	მლნ ლარი							
შემოსავლები და გრანტები	12 907	12 405	15 143	17 475	18 837	20 341	22 102	23 817
საგადასახადო შემოსავლები	11 418	10 964	13 380	15 709	17 168	18 941	20 877	22 767
პირდაპირი გადასახადები	4 593	4 433	5 395	6 375	7 065	7 749	8 614	9 380
არაპირდაპირი გადასახადები	6 825	6 531	7 985	9 335	10 103	11 192	12 263	13 387
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	14 464	17 187	19 334	20 753	21 368	22 551	24 308	26 075
მიმდინარე ხარჯები	10 519	12 958	14 742	14 954	15 984	17 287	18 579	19 936

²² ხარჯების, არაფინანსური აქტივების და ნომინალური ვალის მთავრობის პროგნოზი გულისხმობს საქართველოს პარლამენტში 2022 წლის 31 მაისს წარმოდგენილ 2022-2026წწ. ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით განსაზღვრულ საპროგნოზო მარჯვენებებს.

²³ ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდოს გარდა ყველა ინდიკატორი წარმოადგენს ნაერთი ბიუჯეტის მარჯვენებებს.

არაფინანსური აქტივების ზრდა	3 945	4 229	4 592	5 799	5 384	5 264	5 729	6 139
საოპერაციო სალდო	2 389	-553	400	2 521	2 852	3 054	3 524	3 881
მთლიანი სალდო	-1 350	-4 574	-3 770	-2 828	-2 282	-1 960	-1 955	-2 008
მთავრობის ვალი	19 916	29 654	29 812	33 048	35 267	36 998	38 763	40 418
საგარეო	15 750	23 467	23 967	25 948	26 822	27 107	27 427	27 598
საშინაო	4 166	6 186	5 845	7 100	8 445	9 890	11 335	12 820
მოდიფიცირებული მთლიანი სალდო	-1 019	-4 608	-3 812	-2 903	-2 402	-2 080	-2 075	-2 128
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-1 297	-4 451	-3 732	-2 826	-2 290	-1 984	-2 018	-2 070
	% მშპ-სთან							
შემოსავლები და გრანტები	26.2%	25.2%	25.1%	24.6%	23.7%	23.4%	23.2%	22.8%
საგადასახადო შემოსავლები	23.2%	22.3%	22.2%	22.1%	21.6%	21.8%	21.9%	21.8%
პირდაპირი გადასახადები	9.3%	9.0%	9.0%	9.0%	8.9%	8.9%	9.0%	9.0%
არაპირდაპირი გადასახადები	13.9%	13.3%	13.3%	13.1%	12.7%	12.9%	12.8%	12.8%
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	29.4%	34.9%	32.1%	29.2%	26.9%	25.9%	25.5%	25.0%
მიმდინარე ხარჯები	21.4%	26.3%	24.5%	21.0%	20.1%	19.9%	19.5%	19.1%
არაფინანსური აქტივების ზრდა	8.0%	8.6%	7.6%	8.2%	6.8%	6.1%	6.0%	5.9%
საოპერაციო სალდო	4.9%	-1.1%	0.7%	3.5%	3.6%	3.5%	3.7%	3.7%
მთლიანი სალდო	-2.7%	-9.3%	-6.3%	-4.0%	-2.9%	-2.3%	-2.0%	-1.9%
მთავრობის ვალი	40.4%	60.2%	49.5%	46.5%	44.4%	42.5%	40.6%	38.7%
საგარეო	32.0%	47.6%	39.8%	36.5%	33.8%	31.2%	28.7%	26.4%
საშინაო	8.5%	12.6%	9.7%	10.0%	10.6%	11.4%	11.9%	12.3%
მოდიფიცირებული მთლიანი სალდო	-2.1%	-9.4%	-6.3%	-4.1%	-3.0%	-2.4%	-2.2%	-2.0%
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-2.6%	-9.0%	-6.2%	-4.0%	-2.9%	-2.3%	-2.1%	-2.0%

მონეტარული საქმეობრივი

%-ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული

წმინდა უცხოური აქტივები	-0.7%	1.9%	0.0%	-0.3%	0.2%	0.2%	0.3%	0.4%
წმინდა საშინაო აქტივები	50.2%	59.8%	56.2%	56.7%	59.3%	62.3%	65.3%	68.3%
ფართო ფული M3	49.5%	61.7%	56.2%	56.3%	59.5%	62.6%	65.6%	68.7%
ფართო ფული M2	23.3%	27.7%	26.7%	27.3%	29.2%	31.1%	32.8%	34.5%

საგარეო საქმეობრივი

%-ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული

მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი	-5.5%	-12.4%	-9.8%	-8.5%	-6.1%	-5.2%	-5.0%	-4.3%
-----------------------------	-------	--------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

სავაჭრო ბალანსი	-8.9%	-19.2%	-16.2%	-14.2%	-11.1%	-9.2%	-8.3%	-7.1%
ოფიციალური საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	3 506	3 911	4 272	4 783	5 044	5 285	5 921	6 495
იმპორტის ჯერადი	3.8	5.2	4.6	4.1	4.0	3.9	3.9	3.8
წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადები (მლნ აშშ დოლარი)	450	889	741	924	1 094	1 287	1 381	1 353

დანართი 2: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2022-2026 წლებისთვის (ოპტიმისტური სცენარი)²⁴

	2019 ფაქტი	2020 ფაქტი	2021 ფაქტი	2022 PBO მოსალოდნელი	2023 PBO პროგნოზი	2024 PBO პროგნოზი	2025 PBO პროგნოზი	2026 PBO პროგნოზი
რეალური სექტორი	%-ული ზრდა							
რეალური მთლიანი შიდა პროდუქტი	5.0%	-6.8%	10.4%	7.9%	6.6%	6.5%	6.7%	6.6%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	4.9%	5.2%	9.6%	11.5%	6.6%	4.9%	5.0%	5.0%
მშპ დეფლატორი	5.2%	7.3%	10.8%	11.9%	7.7%	5.6%	5.7%	5.4%
ნომინალური მშპ								
მილიონი ლარი	49 253	49 267	60 232	72 630	83 369	93 718	105 642	118 697
მილიონი აშშ დოლარი	17 471	15 843	18 700	23 787	27 388	30 979	35 471	39 951
მშპ ერთ სულ მოსახლეზე								
ლარი	13 239	13 234	16 154	19 479	22 359	25 135	28 333	31 834
დოლარი	4 696	4 256	5 015	6 380	7 345	8 309	9 513	10 715
	% მშპ-სთან							
აბსორბცია	109.0	119.3	115.5	114.0	110.0	108.3	107.0	106.3
მოხმარება	83.7	95.4	93.6	90.1	86.9	85.4	83.6	81.5
კერძო	76.7	87.9	86.6	84.0	81.0	79.8	78.3	76.4
სახელმწიფო	7.0	7.6	7.0	6.2	5.9	5.6	5.3	5.1
ინვესტიციები	25.3	23.9	21.9	23.9	23.1	22.9	23.4	24.9

²⁴ ხარჯების, არაფინანსური აქტივების და ნომინალური ვალის მთავრობის პროგნოზი გულისხმობს საქართველოს პარლამენტში 2022 წლის 31 მაისს წარმოდგენილ 2022-2026წწ. ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით განსაზღვრულ საპროგნოზო მანიკენებებს.

კერძო	17.3	15.3	14.3	15.9	16.6	17.3	18.0	19.7
სახელმწიფო	8.0	8.6	7.6	8.0	6.5	5.6	5.4	5.2
მთლიანი ეროვნული დანახოვი	19.8	11.4	12.8	16.2	17.9	18.3	19.3	20.7
სახელმწიფო	4.9	-1.1	0.7	4.0	4.1	3.9	4.0	4.1
კერძო	14.9	12.5	12.2	12.2	13.8	14.4	15.3	16.5

ფისკალური სექტორი

	მლნ ლარი							
შემოსავლები და გრანტები	12 907	12 405	15 143	17 844	19 395	20 908	22 799	24 849
საგადასახადო შემოსავლები	11 418	10 964	13 380	16 079	17 727	19 508	22 274	24 576
პირდაპირი გადასახადები	4 593	4 433	5 395	6 504	7 368	8 046	9 249	10 352
არაპირდაპირი გადასახადები	6 825	6 531	7 985	9 574	10 359	11 462	13 024	14 224
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	14 464	17 187	19 334	20 753	21 368	22 551	24 308	26 075
მიმდინარე ხარჯები	10 519	12 958	14 742	14 954	15 984	17 287	18 579	19 936
არაფინანსური აქტივების ზრდა	3 945	4 229	4 592	5 799	5 384	5 264	5 729	6 139
საოპერაციო სალდო	2 389	-553	400	2 890	3 411	3 621	4 220	4 913
მთლიანი სალდო	-1 350	-4 574	-3 770	-2 459	-1 723	-1 393	-1 259	-976
მთავრობის ვალი	19 916	29 654	29 812	33 048	35 267	36 998	38 763	40 418
საგარეო	15 750	23 467	23 967	25 948	26 822	27 107	27 427	27 598
საშინაო	4 166	6 186	5 845	7 100	8 445	9 890	11 335	12 820
მოდერნიზირებული მთლიანი სალდო	-1 019	-4 608	-3 812	-2 534	-1 843	-1 513	-1 379	-1 096
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-1 297	-4 451	-3 732	-2 457	-1 732	-1 417	-1 321	-1 038
	% მშპ-სთან							
შემოსავლები და გრანტები	26.2%	25.2%	25.1%	24.6%	23.3%	22.3%	21.6%	20.9%
საგადასახადო შემოსავლები	23.2%	22.3%	22.2%	22.1%	21.3%	20.8%	21.1%	20.7%
პირდაპირი გადასახადები	9.3%	9.0%	9.0%	9.0%	8.8%	8.6%	8.8%	8.7%
არაპირდაპირი გადასახადები	13.9%	13.3%	13.3%	13.2%	12.4%	12.2%	12.3%	12.0%
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	29.4%	34.9%	32.1%	28.6%	25.6%	24.1%	23.0%	22.0%
მიმდინარე ხარჯები	21.4%	26.3%	24.5%	20.6%	19.2%	18.4%	17.6%	16.8%
არაფინანსური აქტივების ზრდა	8.0%	8.6%	7.6%	8.0%	6.5%	5.6%	5.4%	5.2%
საოპერაციო სალდო	4.9%	-1.1%	0.7%	4.0%	4.1%	3.9%	4.0%	4.1%
მთლიანი სალდო	-2.7%	-9.3%	-6.3%	-3.4%	-2.1%	-1.5%	-1.2%	-0.8%

მთავრობის ვალი	40.4%	60.2%	49.5%	45.5%	42.3%	39.5%	36.7%	34.1%
საგარეო	32.0%	47.6%	39.8%	35.7%	32.2%	28.9%	26.0%	23.3%
საშინაო	8.5%	12.6%	9.7%	9.8%	10.1%	10.6%	10.7%	10.8%
მოდერნიზირებული მთლიანი სალდო	-2.1%	-9.4%	-6.3%	-3.5%	-2.2%	-1.6%	-1.3%	-0.9%
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-2.6%	-9.0%	-6.2%	-3.4%	-2.1%	-1.5%	-1.3%	-0.9%

მონეტარული საქმეობრი

%-ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული

წმინდა უცხოური აქტივები	-0.7%	1.9%	0.0%	-0.4%	0.4%	0.6%	0.6%	0.7%
წმინდა საშინაო აქტივები	50.2%	59.8%	56.2%	56.7%	59.1%	62.0%	65.0%	63.8%
ფართო ფული M3	49.5%	61.7%	56.2%	56.3%	59.5%	62.6%	65.6%	64.5%
ფართო ფული M2	23.3%	27.7%	26.7%	27.3%	27.3%	27.3%	27.3%	27.3%

საგარეო საქმეობრი

%-ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული

მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი	-5.5%	-12.4%	-9.8%	-7.7%	-5.2%	-4.6%	-4.1%	-4.2%
სავაჭრო ბალანსი	-8.9%	-19.2%	-16.2%	-14.0%	-10.0%	-8.3%	-7.0%	-6.3%
ოფიციალური საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	3 506	3 911	4 272	4 882	5 463	6 062	6 900	7 977
იმპორტის ჯერადი	3.8	5.2	4.6	4.1	3.8	3.5	3.4	3.3
წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადები (მლნ აშშ დოლარი)	450	889	741	1 101	1 226	1 309	1 409	1 527

დანართი 3: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2022-2026 წლებისთვის (კუსიმისტური სცენარი)²⁵

	2019 ფაქტი	2020 ფაქტი	2021 ფაქტი	2022 PBO მოსალოდნელი	2023 PBO პროგნოზი	2024 PBO პროგნოზი	2025 PBO პროგნოზი	2026 PBO პროგნოზი
რეალური საქმეობრი	% -ული ზრდა							
რეალური მთლიანი შიდა პროდუქტი	5.0%	-6.8%	10.4%	5.2%	3.2%	3.0%	3.1%	3.0%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	4.9%	5.2%	9.6%	9.5%	3.5%	2.2%	2.3%	2.2%
მშპ დეფლატორი	5.2%	7.3%	10.8%	9.9%	4.4%	3.1%	3.2%	3.1%
ნომინალური მშპ								
მილიონი ლარი	49 253	49 267	60 232	69 457	74 779	79 379	84 432	89 642
მილიონი აშშ დოლარი	17 471	15 843	18 700	17 471	24 566	26 237	28 346	30 170

²⁵ ხარჯების, არაფინანსური აქტივების და ნომინალური ვალის მთავრობის პროგნოზი გულისხმობს საქართველოს პარლამენტში 2022 წლის 31 მაისს წარმოდგენილ 2022-2026წწ. ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით განსაზღვრულ საპროგნოზო მაჩვენებლებს.

მშპ ერთ სულ მოსახლეზე								
ლარი	13 239	13 234	16 154	18 628	20 056	21 289	22 645	24 042
დოლარი	4 696	4 256	5 015	6 100	6 589	7 037	7 602	8 092
% მშპ-სთან								
აბსორბცია	109.0	119.3	115.5	114.7	111.9	110.1	109.3	108.1
მომხარება	83.7	95.4	93.6	91.3	90.1	88.3	87.1	85.6
კერძო	76.7	87.9	86.6	84.8	83.6	81.7	80.4	78.9
სახელმწიფო	7.0	7.6	7.0	6.5	6.5	6.6	6.7	6.7
ინვესტიციები	25.3	23.9	21.9	23.4	21.8	21.8	22.2	22.5
კერძო	17.3	15.3	14.3	15.1	14.6	15.2	15.4	15.7
სახელმწიფო	8.0	8.6	7.6	8.3	7.2	6.6	6.8	6.8
მთლიანი ეროვნული დანაზოგი	19.8	11.4	12.8	14.1	15.2	16.6	17.3	18.3
სახელმწიფო	4.9	-1.1	0.7	2.8	2.4	2.3	2.1	2.1
კერძო	14.9	12.5	12.2	11.3	12.8	14.3	15.1	16.2

ფისკალური სექტორი								
მლნ ლარი								
შემოსავლები და გრანტები	12 907	12 405	15 143	16 930	17 795	19 080	20 386	21 862
საგადასახადო შემოსავლები	11 418	10 964	13 380	15 265	16 326	17 623	19 161	20 945
პირდაპირი გადასახადები	4 593	4 433	5 395	6 311	6 921	7 547	8 340	9 091
არაპირდაპირი გადასახადები	6 825	6 531	7 985	8 954	9 405	10 076	10 821	11 853
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	14 464	17 187	19 334	20 395	20 582	21 357	22 719	24 125
მიმდინარე ხარჯები	10 519	12 958	14 742	14 954	15 984	17 287	18 579	19 936
არაფინანსური აქტივების ზრდა	3 945	4 229	4 592	5 441	4 598	4 070	4 140	4 189
საოპერაციო სალდო	2 389	-553	400	1 977	1 810	1 793	1 807	1 925
მთლიანი სალდო	-1 350	-4 574	-3 770	-3 014	-2 538	-2 027	-2 083	-2 014
მთავრობის ვალი	19 916	29 654	29 812	33 048	35 267	36 998	38 763	40 418
საგარეო	15 750	23 467	23 967	25 948	26 822	27 107	27 427	27 598
საშინაო	4 166	6 186	5 845	7 100	8 445	9 890	11 335	12 820
მოდულიცირებული მთლიანი სალდო	-1 019	-4 608	-3 812	-3 089	-2 658	-2 147	-2 203	-2 134
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-1 297	-4 451	-3 732	-3 013	-2 546	-2 051	-2 145	-2 075
% მშპ-სთან								
შემოსავლები და გრანტები	26.2%	25.2%	25.1%	24.4%	23.8%	24.0%	24.1%	24.4%
საგადასახადო შემოსავლები	23.2%	22.3%	22.2%	22.0%	21.8%	22.2%	22.7%	23.4%
პირდაპირი გადასახადები	9.3%	9.0%	9.0%	9.1%	9.3%	9.5%	9.9%	10.1%

არაპირდაპირი გადასახადები	13.9%	13.3%	13.3%	12.9%	12.6%	12.7%	12.8%	13.2%
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების წმინდა ზრდა	29.4%	34.9%	32.1%	29.4%	27.5%	26.9%	26.9%	26.9%
მიმდინარე ხარჯები	21.4%	26.3%	24.5%	21.5%	21.4%	21.8%	22.0%	22.2%
არაფინანსური აქტივების წმინდა ზრდა	8.0%	8.6%	7.6%	7.8%	6.1%	5.1%	4.9%	4.7%
საოპერაციო სალდო	4.9%	-1.1%	0.7%	2.8%	2.4%	2.3%	2.1%	2.1%
მთლიანი სალდო	-2.7%	-9.3%	-6.3%	-4.3%	-3.4%	-2.6%	-2.5%	-2.2%
მთავრობის ვალი	40.4%	60.2%	49.5%	47.6%	47.2%	46.6%	45.9%	45.1%
საგარეო	32.0%	47.6%	39.8%	37.4%	35.9%	34.1%	32.5%	30.8%
საშინაო	8.5%	12.6%	9.7%	10.2%	11.3%	12.5%	13.4%	14.3%
მოდერნიზირებული მთლიანი სალდო	-2.1%	-9.4%	-6.3%	-4.4%	-3.6%	-2.7%	-2.6%	-2.4%
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-2.6%	-9.0%	-6.2%	-4.3%	-3.4%	-2.6%	-2.5%	-2.3%

მონეტარული სექტორი

%-ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული

წმინდა უცხოური აქტივები	-0.7%	1.9%	0.0%	-0.3%	-0.1%	-0.1%	-0.2%	-0.2%
წმინდა საშინაო აქტივები	50.2%	59.8%	56.2%	56.7%	59.5%	62.7%	65.8%	68.9%
ფართო ფული M3	49.5%	61.7%	56.2%	56.3%	59.5%	62.6%	65.6%	68.7%
ფართო ფული M2	23.3%	27.7%	26.7%	27.3%	30.3%	33.3%	36.2%	39.2%

საგარეო სექტორი

%-ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული

მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი	-5.5%	-12.4%	-9.8%	-9.3%	-6.6%	-5.3%	-5.0%	-4.2%
სავაჭრო ბალანსი	-8.9%	-19.2%	-16.2%	-14.7%	-11.9%	-10.1%	-9.3%	-8.1%
ოფიციალური საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	3 506	3 911	4 272	4 436	4 388	4 270	4 406	4 507
იმპორტის ჯერადი	3.8	5.2	4.6	4.0	3.8	3.5	3.5	3.4
წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადები (მლნ აშშ დოლარი)	450	889	741	844	901	883	873	826

დანართი 4: ძირითადი მაკროეკონომიკური პარამეტრების პროგნოზების ცვლილება, 2022-2023 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი)

	2022 წელი				2023 წელი			
	ივნისი 2022		დეკემბერი 2021		ივნისი 2022		დეკემბერი 2021	
	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი
რეალური მშპ (%-ული ზრდა)	6.0%	6.7%	6.0%	5.6%	5.5%	5.2%	5.5%	5.3%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	9.1%	10.6%	4.5%	5.4%	3.0%	5.1%	3.0%	3.1%
მშპ დეფლატორი	9.0%	10.9%	4.5%	6.2%	3.0%	6.2%	3.0%	4.5%
ნომინალური მშპ (მლნ ლარი)	69 594	71 076	64,832	66,997	75 624	79 371	70,450	73,742
საგადასახადო შემოსავლები (მლნ ლარი)	16 126	15 709	15,558	15,254	17 509	17 168	16,738	16,604
პირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	7 090	6 375	6,753	6,174	7 771	7 065	7,272	6,602
არაპირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	9 036	9 335	8,805	9,080	9 738	10 103	9,466	10,002
ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო (მლნ ლარი)	-2 405	-2 828	-2,777	-3,144	-1 997	-2 282	-1,959	-2,110
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-8.2%	-8.5%	-7.6%	-8.2%	-6.4%	-6.1%	-6.6%	-6.8%
სავაჭრო ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-13.9%	-14.2%	-12.7%	-13.8%	-10.7%	-11.1%	-9.4%	-10.5%
ექსპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	26.9%	30.3%	20.1%	24.4%	17.6%	17.6%	18.1%	17.5%
იმპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	21.6%	24.5%	13.4%	17.5%	9.5%	10.3%	9.6%	10.2%
საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	4 785	4 783	5,168	4,582	5 215	5 044	5,685	4,818
ფულის მასა M3 (მლნ ლარი)	42 049	40 030	41,333	40,258	48 924	47 189	48,118	46,943
ფულის მასა M2 (მლნ ლარი)	20 415	19 376	19,166	19,945	23 935	23 193	22,471	23,721

დანართი 5: ძირითადი მაკროეკონომიკური პარამეტრების პროგნოზების ცვლილება, 2024-2025 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი)

	2024 წელი				2025 წელი			
	ივნისი 2022		დეკემბერი 2021		ივნისი 2022		დეკემბერი 2021	
	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი
რეალური მშპ (%-ული ზრდა)	5.2%	5.0%	5.2%	5.1%	5.2%	5.2%	5.2%	5.2%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	3.0%	3.0%	3.0%	2.9%	3.0%	3.1%	3.0%	3.0%
მშპ დეფლატორი	3.0%	4.3%	3.0%	4.3%	3.0%	4.3%	3.0%	4.0%
ნომინალური მშპ (მლნ ლარი)	81 943	86 968	76,337	80,815	88 790	95 448	82,716	88,437
საგადასახადო შემოსავლები (მლნ ლარი)	18 996	18 941	18,162	18,077	20 567	20 877	19,666	19,723
პირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	8 455	7 749	7,914	7,345	9 178	8 614	8,588	8,243
არაპირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	10 541	11 192	10,248	10,732	11 389	12 263	11,078	11,480
ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო (მლნ ლარი)	-1 765.0	-1 960	-1,929	-2,097	-1 923	-1 955	-1,929	-1,980
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-5.4%	-5.2%	-6.2%	-6.4%	-4.3%	-5.0%	-5.1%	-6.1%
სავაჭრო ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-9.8%	-9.2%	-8.4%	-9.5%	-8.9%	-8.3%	-6.9%	-9.2%
ექსპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	11.0%	10.5%	11.2%	16.0%	11.2%	14.2%	11.4%	16.5%
იმპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	8.8%	6.9%	8.9%	12.9%	9.1%	12.0%	8.2%	14.6%
საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	5 685	5 285	6,197	5,180	6 140	5 921	6,692	5,635
ფულის მასა M3 (მლნ ლარი)	56 509	54 409	55,610	54,476	65 269	62 630	64,268	63,253
ფულის მასა M2 (მლნ ლარი)	27 873	27 079	26,169	27,465	32 458	31 280	30,476	31,693

დანართი 6: ოპტიმისტური პროგნოზების შედარება, 2022-2026 წლებისთვის²⁶

	2022		2023		2024		2025		2026	
	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი
რეალური მშპ (%-ული ზრდა)	7.0%	7.9%	5.9%	6.6%	5.4%	6.5%	5.3%	6.7%	5.1%	6.6%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	9.7%	11.5%	3.3%	6.6%	3.2%	4.9%	3.1%	5.0%	3.1%	5.0%
მშპ დეფლატორი	9.5%	11.9%	3.3%	7.7%	3.2%	5.6%	3.1%	5.7%	3.1%	5.4%
ნომინალური მშპ (მლნ ლარი)	70 572	72 630	77 203	83 369	83 975	93 718	91 167	105 642	98 787	118 697
საგადასახადო შემოსავლები (მლნ ლარი)	16 309	16,079	17 824	17 727	19 414	19 508	21 064	22 274	22 822	24 576
პირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	7 161	6,504	7 908	7 368	8 643	8 046	9 404	9 249	10 217	10 352
არაპირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	9 148	9,574	9 916	10 359	10 771	11 462	11 660	13 024	12 605	14 224
ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო (მლნ ლარი)	-2 222	-2 459	-1 682	-1 723	-1 347	-1 393	-1 426	-1 259	-1 413	-976
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-8.6%	-7.7%	-6.8%	-5.2%	-5.9%	-4.6%	-4.9%	-4.1%	-4.1%	-4.2%
სავაჭრო ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-14.4%	-14.0%	-11.3%	-10.0%	-10.5%	-8.3%	-9.7%	-7.0%	-9.0%	-6.3%
ექსპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	28.8%	36.8%	18.5%	29.3%	11.5%	26.9%	11.5%	20.2%	10.7%	21.0%
იმპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	24.4%	29.5%	10.6%	18.3%	9.4%	21.7%	9.4%	17.2%	9.1%	19.1%
საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	4 785	4 882	5 215	5 463	5 685	6 062	6 140	6 900	6 631	7 977
ფულის მასა M3 (მლნ ლარი)	43 289	40 905	51 020	49 566	59 342	58 632	68 781	69 318	79 332	76 578
ფულის მასა M2 (მლნ ლარი)	20 974	19 799	24 886	22 727	29 167	25 548	34 076	28 798	39 629	32 357

²⁶ ცხრილში მოცემული მონაცემები წარმოადგენს 2022 წლის ივნისში საბიუჯეტო ოფისის და მთავრობის მიერ გაკეთებული ოპტიმისტური სცენარების საპროგნოზო მაჩვენებლების შედარებას

დანართი 7: პესიმისტური პროგნოზების შედარება, 2022-2026 წლებისთვის²⁷

	2022		2023		2024		2025		2026	
	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი
რეალური მშპ (%-ული ზრდა)	4.0%	5.2%	3.8%	3.2%	3.9%	3.0%	4.0%	3.1%	4.1%	3.0%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	8.0%	9.5%	2.0%	3.5%	2.2%	2.2%	2.5%	2.3%	2.7%	2.2%
მშპ დეფლატორი	8.0%	9.9%	2.0%	4.4%	2.2%	3.1%	2.5%	3.2%	2.7%	3.1%
ნომინალური მშპ (მლნ ლარი)	67 654	69 457	71 630	74 779	76 060	79 379	81 080	84 432	86 684	89 642
საგადასახადო შემოსავლები (მლნ ლარი)	15 768	15 265	16 723	16 326	17 802	17 623	18 978	19 161	20 292	20 945
პირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	6 951	6 311	7 434	6 921	7 925	7 547	8 464	8 340	9 068	9 091
არაპირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	8 817	8 954	9 289	9 405	9 877	10 076	10 514	10 821	11 224	11 853
ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო (მლნ ლარი)	-2 405	-3 014	-1 997	-2 538	-1 765	-2 027	-1 923	-2 083	-1 993	-2 014
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-7.6%	-9.3%	-5.5%	-6.6%	-4.2%	-5.3%	-2.9%	-5.1%	-1.9%	-4.5%
სავაჭრო ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-13.1%	-14.7%	-9.4%	-11.9%	-8.0%	-10.1%	-6.8%	-9.3%	-5.8%	-8.1%
ექსპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	23.1%	23.4%	14.3%	9.7%	8.6%	7.3%	9.1%	7.0%	8.9%	6.7%
იმპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	16.4%	19.8%	5.4%	4.1%	5.6%	3.9%	6.5%	5.6%	6.9%	4.2%
საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	4 785	4 436	5 215	4 388	5 685	4 270	6 140	4 406	6 631	4 507
ფულის მასა M3 (მლნ ლარი)	39 643	39 119	43 775	44 459	48 560	49 661	54 172	55 401	60 710	61 556
ფულის მასა M2 (მლნ ლარი)	19 329	18 934	21 588	22 665	24 215	26 462	27 304	30 567	30 917	35 180

²⁷ ცხრილში მოცემული მონაცემები წარმოადგენს 2022 წლის ივნისში საბიუჯეტო ოფისის და მთავრობის მიერ გაკეთებული პესიმისტური სცენარების საპროგნოზო მაჩვენებლების შედარებას